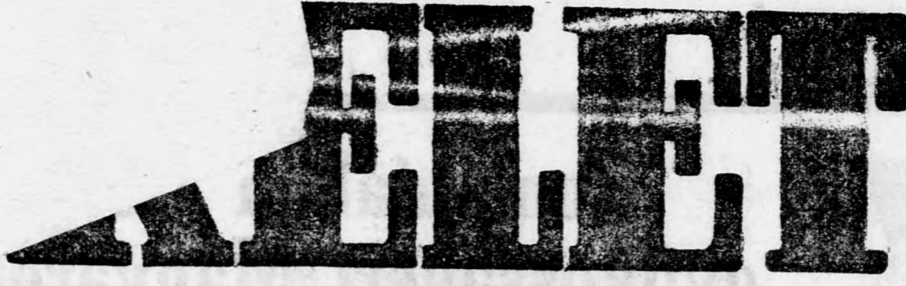

Taxa postală
plăte în num.
No. 224.713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, V.
lozsvár, 2.

da Baron L. Pop (v. Brassai-u
Telefon: 9-77. Naționalist și
Havonta 110, negyedére 320
évre 600, egészévre 1200 lej.
földre: Havonta 1, negyedé-
lévére 6, egészévre 10 dollár.
detések díjazás szerint. A
KELET az erdélyi és ha-
sidóság egyetlen napilapja.
keink utánnomását csak a
rás megjelölésével fogadjuk meg.

Dr. Remsetter Robert
Budapest
Diszkrét 2.11.6.8.

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok

Ara 5 lej

megszólított és visszakiadást nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő Jámber
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Str. Matei Millo 19.

Kedd, 1933 szept. 26.

5694. ÉV
TISRI 6.

XVI. ÉVF.
218 SZÁM.

A népszövetségi himnusz

A Népszövetségnek himnuszát Karl
Atvin bécsi zeneszerző írta.
Ma már nem nyitják meg többé a
Népszövetséget himnusz nélkül.
A genfi templomokban a népszövetsé-
gi ülésszak alatt a Népszövetség himnu-
szát játsszák az orgonán. A delegátusok
ünnepélyes fogadtatásánál a Népszövetsé-
ség zenekara a Népszövetség himnuszát
intónálja, fehérkesztyűs, frakkos és ci-
linderes karmester vezetése alatt.
Ez a himnusz tehát meg fog szólalni
minden őszinte népszövetségi alkalom-
mal.

A zene beeszi magát az emberi lélek-
be. A Népszövetség himnusza lelkünkben
fog zengeni.

Mikor népek és nemzetek emberek és
tömegek mérhetetlen szenvedése jut
eszünkbe, felzeng lelkünkben a Népszö-
vetség himnusza.

Mikor a fegyverkezés, a vámfalak, a
gyűlölet kormányai millió és millió kis
eset embernek, tehetetlen kisérgyász-
táncának sorsát tapossák a nyomor pok-
lába.

Mikor a boldogtalan jövő, a biztos éh-
ség sötét éjszakájában felvilágosít a
szépségében a genfi békepalota ala-
bátsrom oszlopsorozata és a finom zene
az előkelő gardenpartikon és a huncut
és halk, titkos és gonosz diplomáciai
megbeszéléseken elhallik a kétségbeeset-
tek megsiketült füljébe:

akkor felzeng a lelkünkben a népszö-
vetségi himnusz.

Himnusz, melytől nem ismer egyetlen
nemzet, egyetlen tömeg meghiúsultságát.
Himnusz, melytől nem gyul be a szív.
Himnusz, mely értelmetlen zeng, hangok
illetlen és illetéktelen sorozata. Him-
nusz, mely nem himnusz, mert „törté-
nelmi” szerepe az apró paklik megzené-
sítése — semmi más.

A hazugság himnusza, a világámtás
himnusza, a tehetetlenség himnusza. A
söhvatal himnusza.

Ki a hibás

Nem nevezhető hálás feladatnak a
fináncot védeni.

Ezutal azonban megvédjük a fináncot
— Madgearuval, a pénzügyminiszterrel
szemben.

Madgearu nemrég csirkefogóknak tol-
vajoknak nevezte a pénzügyigazgatóság-
gok személyzetét. Később pedig tehet-
ségtelen, lusta frátereknek.

Meg kell mondanunk, hogy a pénzügyi
tisztviselők nem csirkefogók és nem is
lusta fráterek.

Csak éppen Madgearu nem az a zseni,
akinek elejéte látszott.

Most a hivatalos ténykedések megkop-
tatták azt a nimbuszt, amit a költségve-
tés összeállításáért körülvette.

Az szép munka volt, de Madgearu teo-
retikus maradt, mikor a cselekvés ideje
elérkezett.

Most is teoriákkal és néha goromba-
sággal akar adóbehajtani.

A gorombaságait már ismerjük. Né-
zük csak meg a teoriákat.

Egyik teoriája: a pénzügyi közegek
nem dolgoznak. Ezt csak úgy mondja a
pénzügyminiszter ur? Nem. A jó teore-
tikus a tényekből, az íróasztalán álló
tsatisztikából ítél.

A statisztika, illetve a jelentések és
kimutatások arról szólnak, hogy minden
városnak 140 adóvégrehajtása van min-
den napra és 45 adókiadás jut ugyan-
csak naponta minden bizottságra. A teo-
retikus megigazítja ezeket és így
szól: elvégezték ezt naponta ezek az embe-
rek? Lássuk.

Tovább lapoz a beérkezett jelentések-
ben. Azt látja, hogy a jelentések szerint
a végrehajtást nem intézték el. A jelen-
tés azt nem tartalmazza, hogy mindezt
végrehajtani fizikai tehetetlenség.

Tehát a pénzügyminiszter nem is ve-
szí tudomásul.

Ellenben megír egy körlevelet, hogy a
pénzügyi tisztviselők lusták.

Továbbá:

Lezajlottak a színajai
ünnepségek

Fontos családi megbeszélést tartottak Szinajában a királyi
család tagjai

Maniu, Averescu és Iorga nem vettek részt
a Peles-kastély jubiláris ünnepségein

Bucurest-Bukaresti, szeptember 25.
(Az Uj Kelet tud.) Szinajában kivétele-
sen szép idő kedvezett a Peles-kastély
ötvenéves fennállásának alkalmából ren-
dezett káprázatos fényű ünnepségeknek,
amelyeket a különösképpen Bukarestből
és Brassóból odasereglett kíváncsiak ez-
rei néztek végig. A gazdagon feldisztelt
pályaudvaron a királyi és miniszteri kü-
lönvonatok vesztegelnek. Az allékon ka-
tonai zenekarok és ragyogó ünneplőkben
öltözött századok várnak defilálásra.
Délelőtt tíz órák érkeznek meg a ko-
lostorhoz a vendégek, hogy résztvegye-
nek a jubileum alkalmából rendezett ün-
nepélyes teudemon. A királyi vendégek
közül itt vannak a kormány tagjai,
Vaida miniszterelnök az élükön, Ti-
tulescu, Benes és Jeffics külügyminisz-
terek, Volpi gróf leányával, Ruspoli her-
cegnővel, valamint a pártvezérek, akik
közül azonban Maniu-n kívül Iorga és
Averescu marsall hiányoznak. Felvonul-
nak azután a diplomáciai kar tagjai is
ragyogó uniformisaikban, élükön az új
pápai nunciussal.

Felvonulnak a vendégek

Délelőtt 11 órák nyitott kocsi-
ban érkeznek a kolostorhoz Károly király,
Sándor szerb király, Marioara szerb ki-
rályné, Mária királyné, Erzsébet görög
exkirályné, Hohenzollern Frigyes herceg,
a Hohenzollern ház feje, Mihály vajda,
Anton de Habsburg főherceg és Ileana
hercegnő. A Teudemon maga Miron Cristea
patriarcha celebrálta, Gurie besszará-
biai, Pimen moldvai és Balan erdélyi
metropoliták segédletével. A Teudemon
után a résztvevők a kolostor emléktér-
mébe mentek át, ahol a Peles-kastélyt
építtető I. Károly király és felesége Er-
zsébet királyné díszárgyái, régi portrék,
etc. voltak kiállítva. A falon függnek a
fényképek azoknak a királyi vendégek-
nek, akik ezt a kastélyt meglátogatták,
köztük Ferenc József és Eduard an-
gol király képei. Délelőtt 12 órák a ka-
tonai parádé következett. A kordon mö-
gött összegyűlt tömeg lelkesen éljenzte
a királyi vendégeket. A királyi páholy-
ba Mária királyné, Marioara szerb ki-
rályné, De Wied hercegnő, Ileana her-
cegnő és férje Habsburg Antal, a kor-
mány, a diplomáciai kar tagjai és a meg-
hívott politikusok foglaltak helyet. Ká-
roly király, Sándor király, Hohenzol-
lern herceg, Miklós herceg és Mihály vajda
a hegyvidadások uniformisát vi-
selték. Az impozáns felvonulást Nicolau
tábornok, a katonai parádé parancsnoka
nyitotta meg a kilencedik testőrezred
egy zászlóaljának élén. A hegyi vadás-
szok felvonulása alkalmával Sándor ki-
rály az I. zászlóalj, Károly király a II.
zászlóalj, Miklós herceg és Mihály vajda
a III., Hohenzollern herceg pedig a
IV. zászlóalj élén defiláltak. Egy órák
avatták fel a jubileum alkalmából elhe-
lyezett emléktáblát a Peles-kastély hall-
jában. A táblára Goga Octaviannek egy
verse van bevésve, a következő címmel:
„1883—1933”.

Az udvari disztribúció

Felkötökör disztribúció volt, amelyen a
királyi család tagjai és vendégeim ki-
vül De Wied hercegnő, Volpi gróf, Rus-

Ugy látja külföldön a jeles teoretikus,
hogy a vállalatok, sőt a legkisebb adó-
fizetők is beviszik az adót az adóhiva-
talba.

Utána néz a jelentésekben hogy van
ez nálunk. Látja hogy itt bizony inkasz-
zálni kell. Énny, mondja, ezek az em-
berek inkasszárással töltik az állam drá-

poli hercegnő, Benes és Jeffics külgy-
miniszterek, a patriarcha, a kormány tag-
jai, az I. Károly alatt szolgált miniszte-
rek és a meghívott politikusok vettek
részt. Az I. Károly alatti miniszterek:
Duca, M. Vladescu, dr. Anghelescu, Vic-
tor Antonescu és Crainiceanu tábornok
közül résztvettek az akkori udvari
notabilitások is: Brocieanu ezredes, a né-
hai Erzsébet királyné zsidó adjutánsa,
Flórescu és Manu tábornokok. Ezenkívül
résztvettek a disztribúción Anghelescu
bankormányzó, Mrazek professor, a ro-
mán akadémia elnöke, valamint a po-
litikai pártok és a kisebbségi pártok ve-
zérei, közöttük dr. Fischer Tivadar is.
Délután Enescu hegedűművész koncer-
tetet a vendégek előtt, a Peles-kastély
zenetermében, este hétkor katonai zene-
karok adtak tizenöt, utána fáklyásme-
net vonult végig Szinaja utcáin. A nap
programját intím vacsora zárta be,
amelyet Titulescu adott Volpi gróf tisz-
teletére.

Ugy a politikusok, mint a diplomaták
az egész nap folyamán el voltak foglal-
va az ünnepségekkel, ugyhogy politikai
tanácskozássokra nem kerülhetett sor.
Vaarnap este a Peles-kastélyban a kirá-
lyi család Szinajában tartózkodó összes
tagjai fontos családi megbeszélésre ül-
tek össze Friedrich herceg, a Hohenzol-
lern-ház fejének részvétele mellett. A
tanácskozásnak rendkívüli fontosságot
tulajdonítanak és azt hiszik, hogy azon
komoly határozatok hoztak.

Valószínűnek tartják, hogy a küszö-
bön álló őszi hadgyakorlatokon a kirá-
lyon kívül részt fog venni Miklós her-
ceg is.

A kisanant-konferencia

A kisanant-konferenciával kapcsolato-
san több lap közli azt az értesülést,
hogy a kisanant színajai konferenciá-
ján többek között a következő hat kér-
dést vitatták meg behatóan: 1. Kánya
Kálmán magyar külügyminiszter párizsi,
Gömbös Gyula magyar miniszterelnök
berlini, római és bécsi látogatásainak
ügylet. 2. A Balkán-Loarnó lehetőségeit.
3. A görög-török egyezményt. 4. Ausztria
helyzetét. 5. A leszerelés kérdését és 6.
A kisanantnak a szovjettel szemben kö-
vetendő politikáját.

Az előzetes megbeszélésekből kiszívár-
gott hírek szerint megállapítást nyert,
hogy a három külügyminiszter teljesen
egyetért egymással a napirenden levő
fontos kérdésekben. Vaida miniszterel-
nök és Titulescu, valamint Titulescu és
Mihalache között az előző nap folytatott
tanácskozások a kiszívárgott hírek szerint
nem vezettek eredményre. Titulescunak
az a kívánsága, hogy a Népszövetség
pénzügyi bizottságával kötött egyezményt
léptessék életbe. Mihalache viszont ezt
élesen ellenzi. Vaida Sándor éppen ezért
parasztpárt végrehajtó bizottságát, ame-
lyen reméli, hogy sikerülni fog Mihalache
támogatását megkapnia a kormány
politikájához, valamint a Boila és Maniu
kérdés megoldásához, amelyek akuttab-
bakká váltak, mint bármikor. Az a hír,
hogy Maniu Popovici miniszter kereszttui
a béke érdekében interveniált volna
Vaidánál, nem nyert megerősítést.

ga idejét.

Ir egy szigorú körlevelet, hogy inkább
fessék az adófizetők között propagandát
csinálni, hogy vigyék a pénzüket az adó-
hivatalba.

Ilyen ember a pénzügyminiszter.
Nem lusta, nem korrupt... de olyan
naiv, hogy sírni lehet rajta.

VILÁG TÜKRE

Konjunktura az angol
iparban

Az elmúlt hetekben az angol munka-
piacról kedvező hírek jártak be a vilá-
got. Az angol közgazdasági élet konjunktú-
rális javulása ugylátszik tartós jelle-
gű. Nemcsak a munkanélküliség csök-
kent egészen kivételes arányokban, ha-
nem az angol iparban a foglalkozások-
nak egészen szokatlan fokozása észlel-
hető. Augusztusban a munkanélküliek
száma 31 ezerrel visszament 2 millió 411
ezerre. Ezzel a munkanélküliek száma
kereken 448 ezerrel kisebb, mint tavaly.
Ugyanazon 12 hónap alatt a munkás-
listák alapján foglalkoztatott személyek
száma 648 ezerrel gyarapodott 9 millió
857 ezerre. Ez azt jelenti, hogy az ipari
föllendüléssel 200 ezer olyan ember,
amely eddig nem élvezte a munkanélküli
segélyt, munkába állhatott. Uj elemek
dolgoznak immár az angol iparban, ami
azt jelenti, hogy tartós javulásra van
kilátás.

Mindenekelőtt megiehet állapítani,
hogy a köszönbányászaton olyan fellen-
dülés mutatkozik, amit az eddigi dekon-
junktura mellett szinte el sem tudtak
képzni. Másrészt igaz, hogy ebben a
tekintetben csak lassan mutatkoznak a
konjunktúra kedvező jelei. De éppen ez
a lassuság bizonyítja, hogy rövidesen
stabilizálódni fog ez az ipari lendület.

A szénkartell központi tanácsa egyik
legutóbbi jelentésében közli, hogy az
utóbbi negyedévben a termelés kvótája
2 millió tonnával emelkedett. Ez a kvóta-
emelés a szállítási és hajózási vállalatok
fellendülését is jelenti, minthogy magá-
ban az országban ilyen arányokban nem
emelkedett a szénszükséglet.

A szénexport Anglia északi partjairól
és Skóciából erősen javult, ezzel szem-
ben Dél-Wallescól alig történtek nagyobb
szállítások. Az illetékes körök azonban
itt is fokozni akarják a termelést és eb-
ből a célból terveket dolgoznak ki arra
nézve, hogy azokból az országokból, aho-
va déliwallási szénexportálnak, kapja-
nak árut pénz helyett. Természetesen
ilyen árucikkekről lehet szó, amelyeket
könnyen lehessen Anglia területén érté-
kesíteni.

Kardiffban egyébként külön bizottság
dolgozik azon, hogy megszervezze „az
internacionális reciprok kereskedelmi
forgalmat” és van rá kilátás és lehető-
ség, hogy rövidesen a cserekereskedelem
lebonyolítására kliring-bankházat fognak
felállítani. Ebben a vonatkozásban első-
sorban tekintetbe jön a francia bányá-
fák kicserélése wallesi szénre. Az eddigi
megállapítások szerint Franciaország
Angliától 35 ezer tonna északwallesi szé-
net kap és ugyanakkor 24 ezer tonna
francia bányafát hoznak be Angliába.

Az angol termelés körül nagy lendü-
letet vett a vas- és acélprodukción. A
nyersvas 362,700 tonnával elérte augusz-
tusban az év maximális termelési kvóta-
ját. Ezzel szemben az acélprodukción
visszament. Augusztusban 551,300 tan-
nát termeltek, vagyis 15 ezer tonnával
kevesebbet, mint az előző hónapban.
Mindazonáltal sokkal jobb volt a tava-
lyinál, amikor ugyanis 113 ezer tonná-
val kevesebbet produkáltak ebben az
iparágban.

A kivitel azonban ma is stagnál.
Augusztusban például 154,680 tonnát
exportáltak, míg tavaly ugyanabban a
hónapban 156,190 tonnát. A belföldi
piacon azért jóval a helyzet, mert a kor-
mány a vas- és acéliparban reorganizá-
lási terveket dolgoztatott ki és már eb-
ben az évben nagyarányú közmunkák
folytak.

A textilpiacon nem mutatkoznak azon-
ban a konjunktúrának ama kedvező je-
lei, amiket vártak. A gyapotkivitel
augusztusban, teljesen eljárt az előző
többi kiviteli árukkal, erősen esett. A
gyapotpiacon egyébként annyira bizony-

álltával kül-
set a leg-
ekban már
tatjuk

RI
uház

Telef.
12-12.

prült, hogy meg-
szármokot. An-
arról, hogy Ma-
pézt tulajdo-
péztármokot
ására és ott két
vele. Ezután a
ajd elást a pín

leszerelés

Az Echo de Pa-
aladier miniszter
t szerzett az az
relés kérdésében
nan Davis ame-
ott utján kapott.
mbáni leszerelés
raanciaországnak,
erint a franciák
első lépést. Lek-
k a fegyverke-
ése. — írja az
ei szerint, Roo-

k Renoiu
desi perét

zeptember 20.
sti legfőbb ka-
itány fellebbe-
Renoiu kapi-
rország javára
mesvári hadbi-
szermunkára
bizottság most
és a per újra
ságot jelölt ki.

et tartani
vasárnapi

ptember 20.
együlést ren-
nek vezérszó
nemrégén szá-
doftanai fegy

ere használ-
kölcson

esch dr. oszt-
niszter kije-
ek, hogy Ró-
rák kölcsön
ésén sikerült
zelebbről ki-
első kölcsönt
ének szolgál-

emeszesedés-
természetes
használatu
lést bizto.it.

a jugoszláv
A jugoszláv
vics rabló-
től 20 ezer
lőket a kör-
banditákkal
gy csendőr
súlyos se-

apkiadó 21.
rada Baroz
telefon: 9-77.

NARCISSE BLEU
A FENSÉGES
PÁRISI KÖLNIVIZ
Mury
CSOKALLO
AJKPIROSITO.

VÁLASSZAK E KIVÁLÓ GYÁRTMÁNYOKAT
KÖNYVIAI VEZÉRKÉPVISELET - N. H. BALHAZAR - BUDAPEST - JELAZAT

talan a helyzet, hogy ez megakadályozza a textilipar többi nyersanyaga értékesítését. Másfelől azonban azt remélik, hogy Japán és Brit-India kormányaival és szakembereivel folyó tárgyalások mégis valami eredményt hoznak és szó lehet ezek során a textiliparnak a felélnküléséről.

A műhelyipar kielégítően dolgozik. A fonalszükségletek az utóbbi időben olyan nagyok, hogy alig lehet kielégíteni. A gyapjúipar erősen aktív. A jutefeldolgozó ipar nagy rendeléseket kapott Dél-Amerikából. Igaz, hogy ezen a területen számítani kell nagyarányú árcsökkenésre, de a juteipar szívesen vállalkozik rá, annál is inkább, minthogy a konkurencia világszerte óriási.

A külkereskedelem lényegesen nem javult az elmúlt hónapokban. Azonban szokatlanul élénk volt az import és pedig azért, mert sok nyersáru várta a feldolgozását. Ezzel együtt szilárdultak a nyersáruk árai is.

A konjunktúrának a javulása mutatkozik a négy angol vasúttársaság jelentéseiben. A vasúttársaságok a fuvardíjakat nagyon kicsiny mértékben csökkentették és ennek ellenére sokkal nagyobb volt a jövedelmük, mint az elmúlt év hasonló hónapjaiban. A vasutaknál nemcsak az áruforgalom élénkült, hanem a személyforgalom is, annak ellenére, hogy az angol országúton sokkal intenzívebb autóbussz-forgalom bonyolódik le, mint bárhol Európában.

További jelei a konjunktúra javulásának az, hogy az utóbbi hónapokban villanyáramban rendkívül sok fogyott, vagyis az üzemek és a gyárak több villanyt használtak, mint az elmúlt esztendőben.

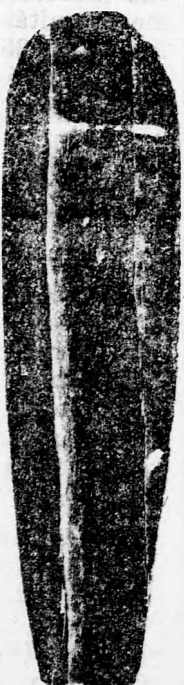
Ezzel szemben a kiskereskedelem forgalma lényegesen visszafejődött, ami annak a jele, hogy a munkások szükségleteiket nem a kiskereskedelemben, hanem az áruházakban fedezik. Az áruházak forgalma is lépést tartott a nagyipar konjunktúrájának fellendülésével. Feltűnik azonban, hogy a javulás ellenére a bankok kihelyezése nem gyarapodott és pedig azért, mert nagyobb hitelek nem igen vettek igénybe. Ebből arra következtetnek, hogy Anglia gazdasági élete saját eszközeiből próbálja pénzügyi szükségleteit ellátni. Ennek a körülménynek tudható be egyébként az is, hogy a kliring-bankokban a letétek erősen megcsappantak.

Markovits Rodionnak, a „Szilbériai gar nizon” nagyszerű írójának legújabb műve a „Sánta farsang”, kapható az Uj Kelet könyvosztályában. Az összeg és portóköltség előzetes beküldése mellett, vagy utánvétellel. Ára fizve 36 lej, kötve 60.

Ha
butorait
időnk vásárolja
3 clónge van

1. Minőségben elsőrendűt kap!
2. Otthona izléses lesz!
3. Kézpénzért nagyon olcsón és hitelbe is kedvező feltételek mellett vásárolható!

Székegy és Réti
butorgyár R. T.
Tárgu-Mures, Bucuresti,
Brasov.

Romániában elkövetett gyilkosságért Magyarországon keresnek egy soffírt

Budapest, szeptember 25. A budapesti rendőrkapitányság távirati megkeresést kapott a bukaresti rendőrségtől, amelyben közlik, hogy egy Veres Imre nevű fiatalember ott gyilkosságot követett el és Magyarország felé szökött. Kéri, hogy fogják el és várják be, amíg a kiadatási eljárás megindul ellene. A budapesti rendőrség még azt az információt kapta Bukarestből, hogy Veres egy Molnár Anna nevű nővel él együtt. A budapesti rendőrség széleskörű nyomozást indított Veres Imre kézrekerítésére. Nem találták Budapesten, ellenben Veszprém-

ban megtalálták Molnár Annát, aki egy Brenzenbauer János nevű férfivel él együtt törvényes házasságban. Előállították őket Budapestre. Molnár Anna tagadja, hogy Veres Imréhez valami köze lenne, szimpia ismerőse volt, akiről annyit tud csak, hogy elment Bukarestbe soffírnak.

A pesti rendőrségnek az a feltevése, hogy a Brenzenbauer név mögött Veres Imre rejtőzik, aki hamis iratokkal esküdött meg Molnár Annával, hogy szabaduljon a multtól.

Bécsben felfedezték a nemzeti szocialisták titkos nyomdáját,

ahol rengeteg röpiratot, bélyeget, hamis pénzt és pornografikus írást találtak. A nyomdászemélyzet felkészült a fegyveres ellenállásra is

Bécs, szeptember 25. Az osztrák rendőrség több hónap óta nyomoz, egy titkos nemzeti szocialista nyomda után, amely elárastotta egész Ausztriát nemzeti szocialista röpcédulákkal és bélyegekkel. A bélyegeket és nyomtatványokat a rendőrség minden esetben elkobozta, de a nyomdát sohasem sikerült leleplezni. A mai napon a rendőrség nyomra bukkant. Az esti órákban házkutatást tartottak a Czerny Rudolf-nyomdában, ahol hatalmas mennyiségű nemzeti szocialista röpiratokat találtak.

Rengeteg hamis pecsét és hamis 5 és 20 schillinges volt elkészítve az egyik irodában. Találtak egy nyomtatványt, a

melynek a címe: „Jelenetek, amik a Faustból kimaradtak”. Ebben a nyomtatványban reprodukálhatatlan módon festik le Faust és Margaret első találkozásának további részleteit.

A nyomdában hamis osztrák egyetemi pecsétet is találtak, amelynek eredete felől kiderült, hogy németországi ifjak készítették és használták fel azokat. A nyomda egyik alkalmazottjánál letartóztatása alkalmával 57 darab töltényt találtak.

A nyomda személyzete nyilván nem volt elkészülve a rendőrség rajtaütésére, hanem esetleges leleplezőkor fegyveres harcba szállt volna.

A német kancellár zsidó névrokona Hitler Adolfot eltemették a bukaresti zsidó temetőben

A Filantropia-temetőben egy siron olvasható: „Itt nyugszik Hitler Adolf”

Bucurest-Bukaresti, szeptember 25. Mióta Hitler uralma a zsidók tízezreit tette hajléktalanná, többször felmerült a gondolat, hogy Hitler zsidó származású. Folytak kutatások ebben az irányban és többször beszámoltak a lapok arról, hogy Hitler Adolf, a zsidók halálos ellensége, — zsidó származású. A nagy Adolf családhoz most egy páratlanul érdekes adatot szolgáltat a bukaresti „Ordinea” című lap, amely azt írja, hogy a bukaresti zsidó „Filantropia”-temetőben egy Hitler Adolf nevű halott fekszik.

A bukaresti főrabbi levelet kap Ezelőtt két héttel Bukarest főrabbija levelet kapott az Egyiptomi Alexandria-ból, amelyben egy Romániából kívándó zsidó páratlanul érdekes dologra hívta fel a figyelmét. Az egyiptomi zsidó elmondta leveleiben, hogy emlékezete szerint 4-5 évtizeddel ezelőtt élt Bukarestben egy Hitler Adolf Ábrahám nevezetű zsidó.

A levél hatása alatt Bukarestben lázas keresés indult meg, felforgatták az összes zsidó temetőket és a hitközségi halá-

Select Muzgó Embervásár

Megrázó film, mely felülmulja Jannings legjobb alakítását. Főszerepekben: Wallace Berry, Karen Morlay, Ricardo Cortez, Mon. Metro-Goldwyn.

lozasi regisztereket. Néhány heti lelkiismeretes keresés után a Filantropia-temetőben felfedezték Adolf Ábrahám Hifler nevét. Az Ordina első oldalon hozza a sir fényképét, amelyen tisztán olvasható az „Adolf Hitler” név.

Ki volt a bukaresti Adolf Hitler

A sir a 18-ik tagozat, hetedik sorának 9-ik számú sírja és a hitközségi regiszterekben meg is találták a bejegyzéseket. A síron a következő felirat áll, természetesen héber nyelven: Itt nyugszik Hitler Adolf (héberül Ábrahám), meghalt 1892. október 28-án életének 60-ik évében. Imád kozzatok érte!

A regiszterekben 5653—1892. szám alatt van bejegyzés Hitler Adolfról és ennek az alapján sikerült kinyomozni a bukaresti Hitler kilitét. Megállapították, hogy a bukaresti Hitler Adolf ausztriai eredetű, de lengyel származású zsidó volt. Jacques Herdan, a legelső nagy szállodatulajdonos, a jelenlegi Herdan büffés apja, hozta Bukarestbe, ahol megtette a Bulevardon lévő hoteljében portásnak. Nem volt egyetlen rokona sem Bukarestben és nagyon megbízható ember volt. 60 éves korában gutaütést kapott és a Coltea kórházban meghalt. Egy temetőz vállalat temette el a Filantropia-temetőben.

Van-e valami jelentősége a felfedezésnek?

Idáig eljutottak a nyomozók és most felmerült a kérdés: vonatkozásba lehet-e hozni a bukaresti sirt Hitler kancellárral? Erre a kérdésre egyáltalán nem, vagy csak nehezen lehet válaszolni. A szálak itt Bukarestben megszakadtak és tovább kell kutatni. Nagyon fures, hogy a bukaresti Hitler is osztrák, mert mint ismeretes, — a kancellár Hitler is Auszriát vallja hazájának. A bukaresti rabbinátus mindenesetre egy küldöncöt menesztett Alexandriába a levélíró zsidóhoz és így próbál kutatni tovább. Akadályozza ugyan a kutatást, hogy egy a hotel, mint a rendőrség 1892-ből való könyvei elpusztultak. A kutatás ennek dacára folyik s Hitler családfáját talán felderítik.

Angol hadihajók is érkeztek a kubai vizekre

Newyork, szeptember 25. A kubai helyzet változatlanul aggasztó. A politikai ellenfelek egyre tovább fegyverkeznek egymás ellen. Moszkvai agitátorok szitják a baloldali szélsőségesek újabb akcióit. Angol hadihajók is érkeztek a kubai vizekre. Lehetségesnek tartják, hogy már közelebről megtörténik a közös amerikai-angol beavatkozás, hogy a szigeten rendet teremtsenek.

Amerika munkásai és parasztjai sürgetik az inflációt

Washington, szeptember 25. Thomas szenátor azzal fenyegetőzik, hogy másfél millió munkást és parasztot vonnat fel október folyamán Washingtonba ha a kormány addig nem gondolkodik arról, hogy infláció útján bankjegyek kerüljenek forgalomba.

Az amerikai kormány a nyugaton nagyon népszerű szenátor fenyegetőzéseire semmi választ nem adott.

Melyik lesz a világ legelső nagyhatalma? Miért esik vissza Anglia? Kinek jut Kína gazdasági kizsákmányolása? Mitől függ Szovjetország fejlődése? Mindezekre érdekesen és realisan felel Horrakin: Mire tanít a gazdasági földrajz? című most megjelent könyv. Ára 40 lej. kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

1756

angol, francia, dán, holland, amerikai, német, olasz, osztrák, japán, svéd, orosz stb. pályázó közül az egyetlen magyar: Körmendy Ferenc nyerte meg a három legnagyobb angol és amerikai könyvkiadó cég által 1932-ben kiírt nemzetközi regény pályázat 1000 angol fontos (650.000 lej) első díját

A budapesti kaland

című nagy regényével. „A budapesti kaland”-ot eddig Románia olvasóközönségének nagyrésze nem vásárolta meg, mert 180 lejbe került. Május 25-én jelent meg az új olcsó kiadás. Az 500 oldalas könyv jó kiállításban, kemény fedőlappal csak

44 lej

lesz. Míg a könyv csak korlátolt példányszámban jelent meg, tanácsos, ha olvasóink és előfizetőink előjegyztetik a könyvet az Uj Kelet kiadóhivatalában Kozlovár, Str. Baron L. Pop (Brassaj u.) 10. Vidékiek a portósággal együtt 54 lejűt küldjenek be címünkre s a könyvet bérmentve azonnal elküldjük.

Ma hét

Auboin

Bucuresti-Bu Az Uj Kelet t nyilvánosan sz gyalásokat, am many küldöttel ban a külföldi kálása tárgyab szelések mar k hitelezők nem v ni addig, amig nem semmisiti tetésére vonatko feltételt a romá sították. Végül és leülték a zöl lás előfeltételé hogy Románia tak még olyan hogy az ország di kötelezettség

Ezt a megal Auboin pénzüg gazdasági helyz lentésére alapo Madgearu mem melyben pontro Auboinnal. A f az 1932 évi kö lehetett tulzott, térium hónapro tatni annvit, at tes szükséglete ges volt. Ezzel mutatja, hogy kintélyes része Számokkal igaz ter, hogy az elm millióra rugott hiány. Ezen fe fizetésekben és milliórd 760 m és további egy erejéig volt ké vállalni. Ahhoz vetési év befet március 31-én a nak is eleget t meken kívül n lejre lett volna Ez az összeg é költségvetési é

Románia bel ősszeroppanása szabb lett. A elviselhetetlenc az állami beva az az alábbi k

1929: 16 száz
1930: 18.15
1931: 25.49
1932: 26.04

1932-ben teh ra megterhelés re a külföldi 1933-ban, Aubo igyekszik beb kormánytak ne földi tartozásó hasonlító kimu 1914-ben az ak egyes lakójár esett évenként lej esik, tehát mint annakide gvetés 25 szá tartozás anélk nyult volna a szemben rámu lakosság adóf sem volt kimu pedig az állam leskörü kötelez évi költségveté mének 20 szá költségvetés v lókat nyeli el

Annakidején 2 lej évi nem millió aranyle az ország, teh zalékát. 1931-b

**ozgó
rásár**

elülmulja Jan-
t. Főszerepek-
Karen Morlay,
Metro-Goldwyn.

ány heti lelkiis-
tilantropia-teme-
Abraham Hitler
ldalon hozza a
isztán olvasható

esti Adolf Hitler

hetedik sorának
szépségi regiszte-
bejegyzéseket. A
áll. természete-
nyugszik Hitler
), meghalt 1892.
ik évében. Imád

1892. szám alatt
olról és ennek
omozni a buka-
llapították, hogy
ausztriai erede-
su zsidó volt.
ő nagy szálloda-
rdan büffés ap-
hol megtette a
en portásnak.
A som Bukarest
tő ember volt.
st kapott és a t.
Egy temetke-
Filantropia-te-

alami jelentősé-
edezésnek?

mozók és most
tkozásba lehet-e
Hitler kancellár-
yaltalan nem,
válaszolni. A
megszakadtak és
on furesa, hogy
rák, mert mint
Hitler is Auszt
bukaresti rabbi-
küldőneót me-
evéllő zsidóhoz
gy. Akadályoz
y ugy a hotel,
l való könyvei
nek dacára fo-
alán felderítik.

**s érkeztek
ekre**

25. A kubai
asztó. A poli-
rább fegyver-
szkvaai agitá-
szélsőségesek
hajók is ér-
Lehetségesnek
bról megtör-
ngol beavat-
ndet teremte-

**asai és
etik az**

r 25. Thomas
ik, hogy más-
asztot vonni-
Washingtonba
gondolkodik
bankjegyek

a nyugaton
fenyegtőzéseit

legelső nagy-
Anglia? Kí-
akmányolása?
zág fejlődése?
eálisan felel
zadtsági föld-
t könyv. Ara
könyvosztályá

Madgearu keserűen ismeri be: hétmilliárdos deficittel zárult az elmúlt évi költségvetés

Auboin mégis önkényesnek minősíti, hogy Románia felfüggesztette a külföldi tartozások fizetését

Bucuresti-Bukarest, szeptember 25. Az Uj Kelet tud. A külföldi hitelezők nyilvánosan szabotálni akarják a tárgyalásokat, amelyeket a román kormány küldöttéi kezdeményeztek Párizsban a külföldi tartozások újabb redukálása tárgyában. Az előzetes megbeszélések már kátyuba kerültek, mert a hitelezők nem voltak hajlandók tárgyalni addig, amíg a román kormány meg nem semmisíti a fizetések teljes besztin tetésére vonatkozó határozatát és ezt a feltételt a román kiküldöttek visszautasították. Végül is a hitelezők engedtek és leültek a zóldasztalhoz, de a tárgyalás előfeltételül le akarták szögezni, hogy Románia pénzügyei nem jutnak még olyan zilált viszonyok közé, hogy az ország ne tehesse eleget külföldi kötelezettségeinek.

Madgearu memoranduma.

Ezt a megállapítást többek között Auboin pénzügyi szakértő, Románia gazdasági helyzetéről tett legutóbbi jelentésére alapozták. Válaszképpen most Madgearu memorandumot készített, amelyben pontról-pontra vitába száll Auboinnal. A francia szakértő szerint az 1932 évi költségvetési deficit nem lehetett túlzott, mert a pénzügyminisztérium hónapról-hónapra ki tudott utaltatni annyit, amennyit az államapparátus szükségleteinek fedezéséhez szükséges volt. Ezzel szemben Madgearu kimutatja, hogy ezen kiutalásoknak tekintélyes része kifizetetlen maradt. Számokkal igazolja a pénzügyminiszter, hogy az elmúlt évben 4 milliárd 11 millióra rugott a reális költségvetési hiány. Ezen felül az állam tisztviselői fizetésekben és szálltatóval szemben egy milliárd 760 millió lejjel maradt adós és további egymilliárd 461 millió lej erejéig volt kénytelen kötelezettséget vállalni. Ahhoz tehát, hogy a költségvetési év befejezésének napján, 1933. március 31-én a legsürgősebb tartozásoknak is eleget tegyen, a befolyt jövedelmeken kívül még 7 milliárd 232 millió lejre lett volna szüksége az államnak. Ez az összeg képviseli tehát az elmúlt költségvetési év tényleges deficitjét.

A külföldi tartozások százalékos emelkedése.

Románia helyzete az állam bevételek összeroppanása folytán évről-évre rosszabb lett. A külföldi tartozások egyre elviselhetetlenebb százalékát tették ki az állami bevételeknek, mint ahogyan az az alábbi kimutatásból is kitűnik:

- 1929: 16 százalék.
- 1930: 18.15 ..
- 1931: 25.49 ..
- 1932: 26.04 ..

1932-ben tehát majdnem kétszer akkora megerhelést jelentett Románia részére a külföldi tartozások fizetése, mint 1933-ban. Auboin azonban mindenáron igyekszik bebizonyítani, hogy a román kormánynak nem volt oka leállítani a külföldi tartozások fizetését. Leálból összehasonlító kimutatást közöl, amely szerint 1914-ben az akkori Románia minden egyes lakójára 450 lej külföldi tartozás esett évenként, most pedig csak évi 253 lej esik, tehát 44 százalékkal kevesebb, mint annakidején volt. 1914-ben is a költségvetés 25 százalékát tette ki a külföldi tartozás anélkül, hogy ilyen eszközökhöz nyúlt volna az állam. Madgearu ezzel szemben rámutat arra, hogy 1914-ben a lakosság adófizető képessége távolról sem volt kimerítve egyrészt, másrészt pedig az államnak nem voltak olyan széleskörű kötelezettségei, mint ma. Az 1914 évi költségvetésre az összlakosság jövedelmének 20 százaléka fordított az 1932-es költségvetés viszont több, mint 30 százalékát nyeli el a nemzeti jövedelemnek. Annakidején 2 milliárd 180 millió arany lej évi nemzeti jövedelem mellett 108 millió aranylej külföldi tartozást fizetett az ország, tehát az összjövedelem öt százalékát. 1931-ben 100 milliárd lej nemzeti

jövedelem mellett 7 milliárd 136 millió lej tesz ki a köztartozás, ami 7.09 százaléknak felel meg.

Madgaru vitája Auboinnal

Auboin végül furesálja jelentésében, hogy 1933 augusztus 12-én a román kormány egyoldaluan szüntette be a külföldi tartozások fizetését, holott szeptember 5-re meg volt állapítva a hitelezők és a román kormány képviselőinek tárgyalási időpontja, amidőn is barátságos meg egyezés alapján lehetett volna a kérdésben dönteni. Madgearu erre a megjegyzésre a következő válaszolja:

— A kormány nem fűggesztette fel egyetlen esedékes összeg kifizetését sem. Mindössze annyit történt, hogy az október elsején esedékes részletek előzetes lefizetését ezalkalommal mellőzte és ehhez már csak azért is joga volt, mert hiszen az október elseji esedékességek végleges összegét amugy is a szeptember 5-re összehívott konferencián kellett volna megállapítani. Az előre való fizetés prejudikált volna szeptember 5-iki tárgyalások eredménye fölött és azt a hamis impressziót kelthette volna, hogy a román ál-

lamnak változatlanul módjában áll kötelezettségeinek eleget tenni. 1932 decemberében a román kormány előre teljesített fizetéseket az 1933 február elseji esedékességekre, közben a hitelezők hozzájárultak bizonyos redukeciókhoz, amelyeket azonban február elsején nem voltak hajlandók jóváírni. Ilyen körülmények között már csak azért is indokolt volt a fizetések felfüggesztése, mert olyan összeg esedékessége következett volna, amelyet semmilyen körülmények között nem tudott volna teljesíteni a román állam. Nagyon sajnálatos tehát, hogy Auboin nem veszi ezt figyelembe és önkényesnek minősíti a román kormány eljárását, holott más helyen ő maga is elismeri, hogy október elsején nem tudott volna fizetni Románia.

Auboin végül kifogásolja, hogy a gazdasági és pénzügyi újjáépítési programot amelyet Charles Risttel együtt készített el, a kormány még mindig nem alkalmazta. Madgearu kétségbe vonja ezt a megállapítást. Rist ajánlásainak nagyrészből törvény lett, kivéve egyes olyan kívánásokat, amelyek teljesen keresztülvihetetlenek voltak.

Megélénkül Genf

Egymásután érkeznek az államfők és delegátusok a népszövetségi ülészakra. Nem választják Dollfuszt elnökké

Genf, szeptember 25. Dollfuss kíséretével megérkezett Genfbe. Délután az osztrák szövetségi kancellár érintkezést keresett sir John Simon angol külügyminiszterrel s vele egy órán át tárgyalott. Este Dollfuss eszmecserét folytatta Souvich olasz külügyi államtitkárral és Aloisi báró olasz leszerelési főmegbízottal, majd Clausel berni francia követtel.

Genf, szeptember 25. Paul Boncour francia külügyminiszter és Massigli francia népszövetségi fődélegátus megérkeztek Genfbe. Ugyanezen vonaton

érkezett Norman Davis amerikai leszerelési fődélegátus is.

Párizs, szeptember 25. Eglőre nincs szó arról, hogy Daladir Genfbe utazzék a népszövetségi ülészakra.

Genf, szeptember 25. Goebels német birodalmi propagandauügyi miniszter megérkezett Genfbe. s a Carlton szállóban szállott meg.

Genf, szeptember 25. A feszült nemzetközi helyzetre való tekintettel elálltak attól a tervtől, hogy Dollfuszt választják a népszövetségi közgyűlési ülés szak elnökévé.

A kisebbségi kongresszus burkolt formában próbálja védeni a németországi zsidók jogait

A zsidó delegátusok végig távol maradtak a kongresszusról

Bern, szeptember 25. Megirta az Uj Kelet, hogy a zsidó kisebbség képviselői kivonultak a Bernben megtartott kisebbségi világgongresszusról, mert a kongresszust megelőző két napon át folytatott tárgyalások során a zsidó kisebbség vezetői Leo Motzkin, a Comité de Delegation Juive elnöke, dr. Rosmarin a lengyelországi zsidó parlamenti klub alelnöke, dr. Emil Margulies (Csehszlovákia) és dr. Farchi (Bulgária) meggyőződtek arról, hogy a kongresszus nem fog világszerte állást foglalni a németországi zsidóüldözésekkel szemben. Wilfan ukrán képviselő, a kongresszus elnöke, megnyitó beszédében foglalkozott a németországi helyzettel és kijelentette, hogy az ottani események nyomasztó érzést keltenek a kongresszusban, de ugyanakkor hozzátette, hogy a kongresszus megértéssel viseltetik minden asszimiláció elleni mozgalommal. Nép és nép közötti elhatárolás megengedhető, mindenesetre nem valamilyen nép alacsonyabbrendűségének kijelentése és jogfosztás mellett.

kérdésben leadandó nyilatkozata elé. Hans Ottó Roth a következőket mondotta nyilatkozatában:

Hans Ottó Roth deklarációja

A német kisebbségek mindig az asszimiláció ellen foglaltak állást, mert a népiséghez való ragaszkodást és a saját népi kultúra művelését, mint legfőbb jót, s mint a kisebbségi kongresszus védelmi tevékenységének legfontosabb tárgyát tekintették. Más népi felépítési és különös képpen más fajhoz tartozó embereknek valamely nép testéből való kiválasztását elvben jogosnak tartjuk, de ugyanakkor indokoltnak ismerjük el, ha a kisebbségé minősített embercsoportok igyekeznek maguk számára is érvényesíteni azokat a jogokat, amelyekért eddig a kisebbségi kongresszus sikra szállt.

Wilfan elnök kijelentette, hogy ő ezt a nyilatkozatot olybá tekinti mintha a német delegátusok a kisebbségi Kongresszus által képviselt elvek mellett nyilatkoztak volna meg. Ezzel szemben a zsidó delegátusok nyilatkozatot nyújtottak át a kongresszusnak, amelyben megállapítják, hogy Hans Ottó Roth nyilatkozata, amelyben ő a polgári egyenjogúság megszüntetését indokoló elméleteket látnak, lehetlenné teszi további együttműködésüket

a kongresszuson. A zsidó csoport szimpátiával kíséri az ügyben semleges delegátusok azon fáradozásait, hogy a kongresszust pozitív állásfoglalásra bírják a zsidók egyenjogúsága elleni támadásokkal szemben.

A kongresszus vezetői, akiknek 1925-ben a zsidó kisebbségek lényeges támogatást nyújtottak a kongresszus megteremtésében, amelynek elnökségében Leo Motzkin, mint a zsidó csoport vezetője, azóta szüntelenül helyet foglalt, az egész kongresszus tartalma alatt azon fáradoztak, hogy a zsidó kisebbségek vezetőit elhatározásuk megmátására bírják. A kongresszus elnöke: Wilfan, az orosz kisebbségek képviselője: Kurzsinszki különböző kompromisszumos javaslatokat terjesztettek a zsidó delegátusok elé s ők maguk is elismerték, hogy Hans Ottó Roth nyilatkozata nem képez kielégítő alapot az egyes kisebbségek további zavartalan együttműködésére. A zsidó delegátusok a kongresszus vezetőivel együtt megtárgyalták ezeket a javaslatokat, de nem sikerült az áthidaló formulát megtalálni.

A német delegátus újabb nyilatkozata

A kongresszus utolsó napján azután a magyar, katalán, orosz és litván kisebbségek nyilatkozatot adtak le, amelyben az antiszemitizmust helytelenítik. A német kisebbségi csoportok vezetői dr. Hans Ottó Roth újabb nyilatkozatot tett, melyben igyekezett engesztelőbb hangot megütni, többek között a következőket mondotta:

— Mj a nemzeti jogok új formáért harcolunk és ennek keretén belül elismerjük azoknak a jogait is, akik nem a mi vérségünkhöz tartoznak. A kongresszus szeptember 19-én délelőtt fejeződött be. Vilfan elnök nyilatkozatban állapította meg, hogy a kongresszus nem foglalkozik az antiszemitizmus kérdésével. Előző napon Vilfan elnök határozati javaslatot terjesztett a kongresszus elé, amely kimondja, hogy valamely népnél kisebbséggé való minősítése esetén azok a szabadságjogok, amelyek a kongresszus feunállása óta harcok, érintetlenek kell, hogy maradjanak. E javaslat fölött, amely burkolt formában a németországi zsidók jogait próbált sikra szállani, vita indult meg, majd a szavazás alkalmával különböző incidensekre került sor, úgy, hogy az ülést felfüggesztették és a kongresszust csak egy napi késedelemmel lehetett hosszas, bizalmas tárgyalások után befejezni.

A svájci sajtóban az a vélemény jutott kifejezésre, hogy a zsidó kisebbségek képviselőinek a mai körülmények között történt távolmaradása lényegesen csökkentette a kisebbségi kongresszus erkölcsi és politikai tekintélyét.

Az összes iskolák tankönyvei LEPAGE-nál

Minden vevő ajándékot, ingyen sorsjegyet és további ajándéokra jogosító betétkönyvet kap. Menjen és kérje!

Az UJ KELET olcsó könyvei

- Smedley: Magányos asszony 147 Lej
- Patenotre: Pénz 87 Lej
- Juhász: Hősök, tudósok, emberek 147 Lej
- Molnár Ferenc: Harmonia 54 Lej
- Sigrid Undset: Koszoru 144 Lej
- Schalom Asch: Moszkva 168 Lej
- Schalom Asch: Pétervár 168 Lej
- Marai: Csutora 117 Lej
- Galsworthy: Vagyon urai 70 Lej
- Galsworthy: Biró előtt 75 Lej
- Karinthy: Hasmtűt 72 Lej
- Babits Mihály: Gólyakaliva (kötve) 57 Lej
- Juhász: Japán 36 Lej
- Juhász: Olaszország 36 Lej
- Pap: Megszabadították a haláltól 87 Lej
- Adanov: Thermidor 9. 90 Lej
- Aldanov: Összeesküvés 90 Lej

„Gyermekeink nehéz életutnak néznek elébe“

A berlini zsidó hitközség elnöke a német zsidók vigasztalan utjáról. A szövetkezetek is harcot hirdetnek a zsidók ellen

Berlin, szeptember 25. A berlini zsidó hitközség elnöke, Henrich Stahl igazgató cikket írt az új év alkalmából a Jüdisch-liberale Zeitungba, amelyben a német zsidóság sorsáról és feladatairól elmélkedik. A cikkből vesszük a következő jellemző sorokat:

„Minden újévi ünnep alkalom arra, hogy az ember visszatekintsen és előre nézzen. Az elmúlt esztendő bennünket, német zsidókat gazdaságilag és szellemi-műveltségben, főképp azonban önértékünkben annyira megrázott, hogy még nem volt idő arra, hogy gondolkozzunk egy új élet-orientációról. Annyit azonban tudnunk kell, hogy újra kell sok mindent kezdenünk és tanácsoznunk kell afelől, hogyan illeszkedjünk be a dolgok új rendjébe. Kétségtelen, hogy a gazdasági gondok miatt ebben az esztendőben nem tudunk úgy elmélyülni és elmélkedni, mint valaha. Mi azonban, akiket a sors vezető helyre állított, úgy érezzük, hogy kötelességünk szembenézni a tényekkel és kötelességünk levonni a következtetéseket. Fájdalom, az állam a faji elvet az államélet egyik fundamentumává tette és ezzel elvonta tőlünk azokat az egzisztenciális lehetőségeket, amelyeket az emancipációtól kaptunk. Most inkább, mint valaha van szükség a kölcsönös testvériség nyilvánvalóságára. Fájdalom, a fiúk már a szociális létrán alacsonyabb fokon fognak állni, mint atyáik. De én azt mondom, hogy bármilyen munka, amit szervezettel végez az ember, önmagában viseli értékét. Ha a német zsidók az ipari pályára szorulnak, gyakorolják ezt szeretettel és igyekezzenek mesterségüket fejleszteni. A zsidó közösség kötelessége lesz, hogy gondoskodik szellemük fejlesztéséről és előbbreviteléről. Apjuk továbbra is a zsidó családi élet és közösség szellemét. Reméljük, hogy a határon túl élő testvéreink materiális tekintetben segítségre lesznek. Gyermekeink, fájdalom, nehéz életutnak néznek elébe. De szeressük őket és ez a szeretet eredményezze majd azt, hogy az új Németországban egy méltó zsidó nemzedék nőjön fel“.

Harcot hirdettek a szövetkezetek a zsidók ellen.

Berlin, szeptember 25. A Reiffeisen szövetkezet Frankfurtban körlevelet bocsátott ki, amelyben többek között ezeket írja:

„A német nemzetgazdasági élet csak akkor sikerülhet, ha a nemzeti kormány által körvonalazott feladatokat maradék nélkül teljesítjük. A parasztnak össze kell tartaniok és tudniok kell, hogy a szövetkezeti élet állnsége a zsidó kereskedelem, amely uja megpróbálja, hogy hozzáférjen a mezőgazdasághoz és a szövetkezeti funkcionáriusokhoz. A zsidókkal nem szabad üzletet kötni nemcsak azért, mert ez minden szövetkezeti alapelvével ellenkezik, hanem mert ilyesmivel a nemzeti szociális gondolatnak a megsértése. Ha megtudjuk, hogy közülünk valaki zsidókkal keresett összeköttetést, mi meg fogjuk bosszantani magunkat. Kérjük tagjainkat, nevezzék meg azokat a zsidó kereskedőket, akik a mi szövetkezeti munkánkról becsmérlőleg nyilatkoznak. Majd gondoskodunk arról is, hogy megkapják méltó büntetésüket.“

Hirschfeld szobra.

Berlin, szeptember 25. Kolberg városában állott egyik tér közepén a Hirschfeld emlékmű, amelyet a városi tanács rendelkezésére a napokban eltávolítottak. Az eltávolítást a tanács azzal in-

dokolta, hogy a nemzeti szocialista pártnak már régen szemet szart az emlékmű. Dr. Hirschfeld, aki elnöke is volt a kolbergi zsidó hitközségnek, a városban kórházat alapított, amely egyike volt a legjobban felszerelt és legkitünőbbben vezetett gyógyintézeteknek. Ugyancsak Hirschfeld alapította a város fürdőjét, saját telkén, amelyet egy gyönyörű kerttel vett körül. Hirschfeld még 1884-ben halt meg, intézményei azonban alapítványai révén még a mai napig is virulnak.

Berlin, szeptember 25. A porosz közoktatásügyi minisztérium elrendelte, hogy a középiskolák utolsó évfolyamán vegyék be a tantervbe egy a fajelméletet, a családjármét, valamint az örökléstant. Ezekből a „tudományágakból“ minden tanuló vizsgáznia köteles. Schleswig-kormányja viszont elrendelte, hogy a Biblia-oktatásból törölni kell azokat a részeket, amelyek áldozati vonatkozást tartalmaznak. Ezért törölni kell a Bibliának azt a részét, amely szólni Izsák feláldozásáról.

Árvíz a Száva és mellékfolyóinak területén

Tizenhét ember vesztette életét az árvízben

Belgrád, szeptember 25. Szlovéniában a Száva és a mellékfolyóinak árnyója évszázad alatt nem tapasztalt magasságot ért el. Laibach el van vágva a külvilágtól. A villamosüzem nem működik s este

teljes sötétség borul a városra. A közelben egy hidat az áradat elsodort. Tizenhét ember életét veszette az árvízben. Az esőzés tovább tart s az árvíz még nagyobb területeken pusztít.

Választott a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara

Elnök Gherman Laurentiu, alelnökök dr. Sebestyén József és Mircea szenátor

Cluj-Kolozsvár, szeptember 25. (Az Uj Kelet tud.) Hétfőn délután tartotta meg első gyűlését a Kereskedelmi és Iparkamara új igazgató tanácsa. A gyűlés tárgya az újonnan beiktatott vezetőség tisztségeinek, nevezetesen elnöki és alelnöki állásainak betöltése volt. A megajtott szavazatok értelmében a kamara dr. Gherman Laurentiut választotta meg a kamara elnökévé.

Ghermann Laurentiu nívós beszéddel köszönte meg megválasztását. Szünet után megejtették az alelnökök megválasztását. Alelnökül dr. Sebestyén Józsefet és az ipari szakosztály részéről Mircea szenátort választotta nagy többséggel a kamara.

A gyűlés, illetve a szavazás a késő esti órákban ért véget.

Nyolcvan francia író és politikus audiencián Mussolininél

Róma, szeptember 25. Mussolini a Palazza Veneziában audiencián fogadta az olaszországi utján Rómába érkezett nyolcvan francia politikusot és írókat, akik a francia-olasz barátság kimélyítése érdekében tesznek látogatást Olaszországban. Gróf Chamberlain bemutatja az olasz kormányelnöknek a megjelen-

teket, majd beszédet intézett Mussolininél, amelyre a Duce válaszolt. Hangzotta Olaszország béke- és együttműködési készségét s felkérte a politikusokat és írókat, hogy igyekezzenek minél alaposabban megismerni az új Olaszországot.

Az osztrák kormány átszervezése nem jelent kurzusváltozást a zsidó kérdésben

Hivatalos körökben azt hiszik, hogy a kormány mérsékelni fogja az antiszemita politikát

Bécs, szeptember 25. Mértékadó helyről származó információk szerint az osztrák kormány fasiszta-módra való átszervezése semmilyen változást sem jelent a zsidókérdés eddigi kurzusában. Az új kormány nem akar tudni az állam-

polgárok fajokülönbség szerinti kezeléséről. Zsidó körökben remélik, hogy a kormány magatartása meg fogja szüntetni azt a burkolt antiszemita rezsimet, amelyet az eddigi kormány folytatott. Utkintettel arra, hogy az új kabinet is ön-

magát tekintélyi kormányának nevezi, remélhető, hogy a kormánynak sikerülni fog a gazdasági életet fellendíteni ami a gazdasági nyomor nyomása alatt különösen szenvedő zsidóság gazdasági újjáéledését is jelenteni fogja. Az Olaszországhoz való közeledésnek hivatalosan bejelentett tendenciáját is úgy tekintik, mint az antiszemita kurzus csökkentését.

Anglia felé sodort a szélvész egy német léggömböt

London, szeptember 25. A keleti partvidéki Warwick kikötőváros közelében három utassal német léggömb szállott földre. A németek az Északi tenger fölért hatalmas viharba kerültek, amely az angol szárazföld felé sodorta a légi járművet. A vármhatóság ideiglenesen lefoglalta a léggömböt és a német utasokat, tekintettel arra, hogy vízummal nem rendelkeztek, őrizetbe vették.

Uccai tömegverekedésig fajult a zürichi tanácstag választási harc

Zürich, szeptember 25. A tanácstagválasztásokon összeütközések voltak a szociáldemokraták és a polgári pártok hívei között. A nemzeti front fáklyásmenetét a baloldaliak megzavarták s ebből tömegverekedés keletkezett. A karhatalom számos letartóztatást eszközölt. A nemzeti front emberei a szociáldemokraták plakátjait távolították el s ez is újabb összetűzésekre adott alkalmat. A választások eredménye: 5 szociáldemokrata és 4 polgári párti tanácstag.

— **Sirkőavatás.** Rokonainkat és ismerőseinket ezton értesítjük, hogy boldogult apánk és anyánknek f. hó 27-én szerdán állitunk sirkövet. Tüzes Testvérek Bartini (Jud, Somes.)

— **Halálozás.** Ermihályfalva zsidóságát nagy veszteség érte. Vasárnap reggel meghalt Rubinstein József, aki évtizedeken keresztül volt a Szentegylet elnöke. Ebben a minőségben vezetője volt a jótékonyági mozgalmaknak, Ermihályfalva cionistái vezérüket gyászolják az elhunytban, aki az impériumváltozás után az első között harcolt a zsidó nemzeti eszméért. Vasárnap délután temették el óriási részvét mellett. Az Zs. N. Sz. helyiosportja, Palesztina hivatal, Ceire Mizrahi, Hanoar Hacioni testületileg vettek részt a temetésen és részvétüket fejezték ki a gyászoló családnak.

Japán elárastja ipari áruival Jugoszláviát. Berlinből jelentik: A japán áruk versenye Jugoszláviában kezd gondot okozni a német vállalatoknak és exportöröknek. Az áruk csak töredékei a német cikkek árainak. A dumping egylőre fésű, szappan, ceruza és fogkefe elhelyezést nehezíti meg.

Német gyárüzem alapítások Angliában. Londonból jelentik: Husz német cég gyárüzemek Angliában történő létesítésére kapott engedélyt. Olyan áruk gyártásáról van szó, amelyeket Angliában nem gyártanak. A legtöbb új németországi alapításu gyárüzem orvosi műszereket fog előállítani.

Megszoritják svájcban a burgonya-impert. Bernből jelentik: A svájci szövetésztanács rendeletet adott ki, amelynek értelmében a jövőben burgonyát importálni Svájc területére csak a szesztermelés ellenőrző bizottságának engedélyével lehet. A kontingenseket legfelsőbb fokon a szövetség tanács fogja jóváhagyni.

A francia költségvetés deficitje. Párizsból jelentik: A költségvetés várható hatmilliárdos deficitjének felét a kormány újabb megtakarításokkal igyekszik eltitüntetni, a másik felét új adók bevezetésével és adóemelésekkel.

A világháború és a nyomában megváltott politikai határok következtében az idegen nyelv tanulása elveszti luxus jellegét. Gyakorlati jelentősége hirtelen és szembeötlően megnő. Már nemcsak a kereskedelmi levelezés, hanem a divatból tanuló érdeklődik más nyelvek iránt, hanem a társadalom legkülönbözőbb rétegeiből való tömeg is. A fürgé és ráérő kicsiny csapatát a munkában kimerült, tanulástól elszokott középkornak nehézkes tábora váltotta fel. Ezzel — úgy hisszük — a háború előtti nyelvtanulási módszer is összeomlott. (Részlet a „100 újságcikk alapján románul“ című könyv előszavából.) A kitűnő és feltűnően ötletes magán tanulásra szánt tankönyv ára 150 lej.

„Sigi“ konzervatív megbízható, kapható gyógyszerárban és drogueriában.

Raktár átszervezés

miatt hatalmas tétel különböző szövet- és textilárut beszerzési áron dobok a piacra.

DANIEL divatárház, Cluj, C. Reg. Ferd. 21.

Ujjonnan bevezettem a következő cikkeket: férfi ing, alsónadrág, nyakkendő, gallér, zokni, kesztyű, női és gyermekharisnya, gomb, csatt és mindennemű rövidáru.

Gazdag raktár női és férfi ruha- és kabátiszövetekben!

Feltűnő olcsó árak!

Szolid kiszolgálás!

Palesztina, a prosperitás szigete, amelyet a bevándorló tőke termékenyít meg

Alábbi cikk Magyarországon egyik legnagyobb napilapjában a Pesti Nap jelent meg, a lap jeruzsálemi tudósítójának tollából

Jeruzsálem, szeptember 25. Palesztina gazdasága három egymástól különálló részre tagozódik: az államgazdaságra, amely a postát, vasutat és a kikötőket öleli fel, a zsidó gazdaságra, amely a viszonyokhoz képest rendkívül nagy tőkével és technikai felkészültséggel juttatja érvényre az európai gazdaság irányelveit iparban, kereskedelemben és földművelésben, továbbá az arab gazdasági életre, amely az átmenetiség állapotában van és ennek az állapotnak betegségeivel, főként pedig a tökeszegénységgel küzdök.

Az állam pénzügyei rendben vannak és Palesztina olyan költségvetési felesleggel rendelkezik, mint kevés állam a világon. A b. vételek 30 százaléka fogyasztási adókból, mintegy 40 százaléka a behozatali vámból, a további 30 százalék pedig különböző adóemeből és illetékekből áll elő. A legutóbbi költségvetési éven a bevételek meghaladták a három millió fontot, ami 0.6 millióval több, mint az előző éven volt és 0.5 millióval több az előirányzatnál. Ezzel szemben a kiadások 2.5 millió fontra rúgtak, úgyhogy a felesleg kerek összegben fél millió font, amihez hozzájárul a korábbi évekből maradt 0.7 millió font, úgyhogy a palesztinai kormány ezidőszent ötvennégy millió font tartalékkal rendelkezik. Így tehát fel van készülve rosszabb időkre is, ezeknek jelei azonban egyelőre még nem mutatkoznak. A fejlődés az egész vonalon biztatónak látszik.

A prosperitásnak egyik állandó forrása a bevándorlás és az ezzel járó tőkeimport. Juniusban 1364 kivándorló érkezett, júliusban 1174, túlnyomórészt zsidók. Ezeknek jórésze — talán 20—25 százaléka — „kapitalista bevándorló”, akik havi juttatást kapnak, a többiek pedig a munkát hoznak az országra. A palesztinai bankok ezidőszent mintegy hétélmillió font értékű tőkét kezelnek és a hosszú lejáratú betétek után sem térítenek meg magasabb kamatot 1—1 és fél százaléknál, úgyhogy bevándorló tőke közvetlen elhelyezkedést keres. Hyenekül kínálkoznak a narancsültetek, az építkezések és az ipari vállalkozások. A narancs, amelyből tavaly 3 és fél millió font értékű exportáltak, legfőbb kiviteli cikke az ország- nak és a narancskultúrában elhelyezett tőke 10—15 százalékot is kamatozik. Most van szó arról, hogy a narancs és más déligyümölcs konzerválására és feldolgozására gyártelepeket állítsanak fel.

Általában a gyáralapító tevékenység rendkívül élénk. Hogy csak egy példát említsünk: egy francia konzorcium Rischonban sörfőzdét épít, de ugyanakkor Delfiner, az ismert bécsi nagyiparos, akinek Palesztinában van már selyemgyára, Tel-Avivban alapít sörgyárat. Nagyon élénk az építkezési tevékenység is. Így például Tel-Avivban, ahová a zsidó ki-

vándorlás elsősorban irányul, ebben az évben nem kevesebb, mint 4980 új szoba és 146 új üzlethelyiség keletkezett. Nagyszabású építkezések folynak Jeruzsálemben és Haifában is, úgyhogy a hajfai cementgyár, amely évi százezer tonna cement előállítására van berendezve és

tavaly még exportképes volt, az ideai szükségletet nem tudja már fedezni. Ezért Olaszországból és Jugoszláviából szerzik be a cementszükséglet nagyrészét.

A német zsidók kivándorlása április óta egyre tart és azt hiszik, hogy ez év őszén fogja elérni tetőpontját. A kézműiparban és a mezőgazdaságban tanult munkások könnyen találnak foglalkoztatást, annál nehezebb elhelyezkedniök a kereskedőknek, általában a szabadfoglal kozásuaknak. Dr. Ruppin, a zsidó kolonizációs kérdés szakértője legutóbb nyilatkozott, hogy Palesztina 5—10 év alatt 50, esetleg 100 ezer német zsidót tud felvenni, persze csak abban az esetben, hogyha a konjunktúra változatlanul tart.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Aca de Barbu énekel, Dezső Rózsi zongoráz k szerdán este az Ujságíróklubban. A kolozsvári Ujságíróklub világvárosiasan imponáns, gyönyörű barokkterme szerdán este fél tíz órakor a legmagasabb színvonalú művészi eseménynek lesz színhelye. Az Ujságíróklub programjával tüzte ki, hogy a klub tagjai, családtagjai és hozzátartozói részére a szezon folyamán minden héten egy este a legigényesebb estélytel, koncertekkel fogja szórakoztatni tagjait. Ennek a nívós, kulturális programnak lesz a premierje szerdán este fél tíz órakor. Az Ujságíróklub két olyan számmal kezd meg koncertsorozatát, amely előre vetíti fényét az egész szezon programjának reperoárjára. A tervbe vett gazdag koncertsorozat legelső estélyén — szerdán — sikerült a klubvezetésnek a nagykulturájú és külföldi nagy sikereiben gazdag művészi pályájú Aca de Barbut megnyerni. Aca de Barbu ritkán lép koncertpódiumra. Az ő nagyvonalú, drámai énekesnői tehetségét az opera színpada foglalja le. Kétszeres értékű a vonzóerő képviselő esemény tehát a klub tagjai számára, hogy Aca de Barbu estély keretében fogja tüneményes énekművészetét és feszült drámai interpretációját dalokban és áriákban kifejezni. A nagy művésznőn kívül új névvel kedveskedik a klub az estély élvezőinek. Külföldön már nemes csengése van Dezső Rózsi nevének, aki a budapesti művészkepző legnagyobb reménységű Dohnányi-növendéke volt s aki már nyilvános koncerteken külföldi hangversenytermekben fémjelzte előkelő kvalitásait. A klub vezetősége ez uton hívja meg összes tagjait és azok hozzátartozóit a szerdai estélyre. A klub igazolt tagjai természetesen vendégeket is vihetnek magukkal, de a vendégek kizárólag csak a klub tagjai személyes ajánlására léphetnek be a klubba.

ROYAL-MOZGÓ MŰSORA
Ma, kedden 3, 5, 7 és 9 órakor:
Angejika nővér. Slavia-film Prága gyártmánya, a 20-ik század egyik legnagyobb filmalkotása.

SELECT-MOZGÓ MŰSORA
Kedd 3, 5, 7 és 9 órakor:
Szerda 3, 5, 7 és 9 órakor:
Embervásár. Megrázó film, főszerepekben: Wallacy Berry, Caren Morlay, Ricardo Cortez.
Jön: A vörösfejű asszony. Főszerepekben: Jean Harlow, Lewis Stone, Leyla Hajms. Szupermodern film, amilyen eddig még nem volt.

AZ OPERA MŰSORA
Szerdától: Az üldöz. Főszerepekben: Eggerth Márta, Hans Albers, Gerda Maurus. Rendezte: R. Eichberg.

URANIA-MOZGÓ MŰSORA
Kedd 3, 5, 7 és 9 órakor:
Szerda 3, 5, 7 és 9 órakor:
Válás minden áron, Szenzációs film- operett, zenéjét szerezte Spoliansky, Főszerepekben: Petrovics Szvetisláv, Else Elster, Szóke Szakáll.

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, szeptember 26.
Bukarest: 19.20. Hamngszerlemezek. 20. Eneklhangv. 20.20. Zenekar. 21.45. Beszélőújság.
Budapest: 6.45. Torna. Utána gramafonlemezek. 9.45. Hírek. 10. Felvonás. Közben gramafonlemezek. 12.05. Zenekari hangv. 12.30. Hírek. 1.15. Pontos időjelzés, időjárás. 1.30. Cigányzene. 2.45. Hírek. 4. Hírségi előadás. 4.45. Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5. Budapest legújabb műemlékei. 5.30. Szalonzenekeari hangv. 6.30. Előadás a reumás betegségekről. 7. Hárfahangv. 7.30. Vigjáték. 9.30. Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 9.45. Gramafonlemezek. 10.15. Időjárás. 11. Cigányzene, dalokkal.
Bécs: 20.30. Repülők a világ körül. Rádiógyelegev. 22.15. Zenekari hangv.
Berlin: 21.35. Bach: C-dur verseny zongorára.
Breslau: 22.25. Könyvi és tánczene.
Hamburg: 20.10. Strauss és Liszt-zene.
Heilsberg: 21.35. Dvorak hangv.
Lipce: 21. Szimf.-hangv.
München: 21. Kívánsággramafon.
Varsó: 20. Könyvzene dalokkal.
Milánó: 20.30. Lal Leó operett.
Róma: 20.45. Szimf.-hangv.
Prága: 19.10. Rádiózenekar.
Pozsony: 19.10. Gramafon.
Belgrád: 22.15. Cigányzene.
Svájc: Aleman Adó: 20. Csajkovszkij: Pque Dame e. opera.
Svájc: Romand Adó: 20.30. Európai hangv.

Szerda, szeptember 27.
Bukarest: 18.15. Rádiózenekar. 19.40. Előadás. 20. Zongora. 20.30. Csevegés. 20.45. Fuvola. 21.15. Hegedűhangv.
Budapest: 6.45. Torna. Utána gramafon. 8.45. Hírek. 10. Felvonás. Közben gramafon. 12.05. Balalajka. 12.30. Hírek. 1.15. Pontos időjelzés, időjárás. 1.30. Gramafon. 2.45. Hírek. 3.30. Diákféra. 4. „A háztartásról”. 4.45. Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5. Előadás. 5.30. Szalonzenekeari és jazz. 6.15. Olasz nyelv oktatás. 6.45. Cigányzene. 8. Mécs László költeményeiből al elő. 8.30. Az Operaház tagjaiból alakult zenekari hangv. Brahms: III. szimfónia. Rimszkij-Korszakov: Scheherazade. 10. Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 10.15. „Éljen az élet” c. filmoporettből részletek. 10.40. Trió.
Bécs: 18.45. Szimf. hangv. 20.25. Bel-lini: A kalóz c. opera.
Berlin: 21. Schumann zongoraver-seny és szimfónia.

היה ריא ארטה- געמינדע שאמליה יע"א ווינטע די דורך שטרעב-פאלע וואקאנט געבליעבענע ש"ב שטעלע אויף זאפארט צום בעזעצען, רעפליקטאנט מוסע רעסטקלאסיגער בעית בעל קורא אונד ש"ב מומחה ויר"ש זיין פאן 3 אונד- קאנטע רבנים קבלות האבען- געהאט לויט איבער- איינזאמען- שפעטן ווערדען נור פיר בערופענע שטראסעס- אפפערט מיט אונאבע דעם פאמיליען- שטאנדעס זינד צו ריכטען אן:
Comunitatea Evrei Simleul-Silvaniei.

Breslau: 20.40. Goethe dalok.
Frankfurt: 20. Operett-zene.
Hamburg: 20. Népszerű operák részletei.
Königsusterhausen: 20. Mascagni: Parasztsbeesület, Leoneavallo: Bajazzok
Engenberg: 22.45. Régi táncok.
Lipce: 20. Népszerű zene.
München: 18.05. Zongoraszonáta.
Varsó: 17.15. Dalest és esellőzene.
Milánó: 19.40. Gramafon.
Róma: 21.15. Szopránadalok.
Prága: 21.30. Mendelssohn: E-moll vonósnyegyes.
Belgrád: 19.30. Ének és esellő.
Svájc: Aleman Adó: 19.10. Gramafon.
Svájc: Romand Adó: 21.20. Könyvi zene.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apró hirdetés 20 lej. Aláírtkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetéseket díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

— Üzembem levő mosóda családi okok miatt eladó, esetleg bérbeadó. Cim a kiadóban.

Kiadó november 1-től Regina Maria 6. szám alatti nagy, engros üzletnek is megfelelő uccai helyiség, alatta nagy pincével, az üzlethelyiséggel kapcsolatos 2—3. irodának vagy lakásnak alkalmas helyiséggel. Továbbá udvari helyiségek műhelynek, irodának, vagy lakásnak. Ezenkívül a Str. Brătianu 21. sz. alatt uccai üzlethelyiségek. Cim Nationala Biztosító.

Kézimunka tanfolyam urhölgyek részére. Legmodernebb kézimunkák tanítása, minimális tandíj. Calea Regele Ferdinand 141. Közlebbi cim a házfelügyelőnél.

Tűzfajta megrendelési irodánkat megnyitottuk Cal. Victoriei 7. alatt. I. búkkasábfá öle 750—800. Calcit. Telefon: 11-06.

Gyakornokot azonnali belépésre keres Rimóczy szállítási vállalat, Piata Gării 9. szám.

Oradeán 2200 pár cipő eladó, férfi, női, gyermek és különféle comod cipők, nagyon olcsó árban, egy tételben, esetleg részletekben is. Cim: Feldheim Oradea. Nagypiac tér 3.

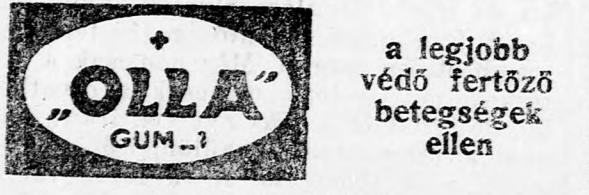
Egyetemi hallgató lakást, teljes ellátást fürdőszobahaszinnalattal, mérsékelt áron kaphat öz. Jámber Adolfné, Erzsébet ut 8.

Szép szoba-konyha lakást keresek Széchenyi-tér környékén. „Pontos fizető” jelíggel.

Héberül tanulnék jó hebraistától. „Könnyű módszer” jelíggel.

Alkalmazást nyer esetleg fixum mellett jó összekötésekkel bíró, komoly egyén aquisition munkára előkelő biztosító társulattal. Ajánkozások „Megélhetés” jelíggel a kiadóba.

A legizletesebb és legváltozatosabb vegetárius koszt a Schwartz Ignácé vezetése alatt álló „Familia” kóser vegetárius étteremben kapható. Unió u. 10., hátul az udvarban. Egy menü (hentes, főzelék, tészta) 25 lej. Abonoms ebédvacsora 900 lej, csak ebéd 600 lej.

Ne vásároljon könyvet
míg meg nem tekintette több ezer kötetből álló raktárunkat. A klasszikus és modern irodalom legértékesebb köteteit veheti meg egy pár lejért.
Kiolvasott könyveit becsereljük a legfrissebb újdonságokra!
CULTURA
könyvkereskedés és antikvárium
Cluj, Str. Memorandului (v. Unió u.) 4.
Bent az udvarban.
Vidékre katalógus ingyen.

SZFAT AMENU

Héber nyelv tanulására alkalmas nyelvkönyv. Korlátolt mennyiségben kapható román és magyar fordítással is

az UJ KELET könyvosztályában

Ára 140 lej
Szállítjuk utánvétellel vagy az összeg és portóköltség (10 lej) előzetes beküldése mellett.

HÍR

Osztá

Nagyon régen nem kor, hat esztendővelünk egy kolozsvári gimnáziumába. Szó volt. Az osztály volt olyan nap, amikor tudta volna. Ha valamire nem fordultunk. Olyon-ai kézikönyv. Min a kellő lapot kellett szerették, jövőt jövebecsültük.

Szegény is volt, a vergődött minden szaka ért rá tanulgozott már akkor. Azóta hat esztendőtem egy másik város, ha valamire van több, ha valamire régtantult anyagból. Ó biztosan tudna, több.

A régi osztálytársak az emlékezetten lágasan, füstölettel ahogy régen mikor voltunk.
Egy esztendője, h-rültem Kiloosvárra, sak elfelejtettek. N-remlik, hogy ez volt régi iskolatárs area. Nagy ritkán esze nazista korom bály, utána. Senki nem t-vele. Nemrég dolgo- lap nyomdájában. pincelhelyiség. Csak-ja meg szemem a- met alk hallják a- Sapadt nyomdászta- fehér papírt raknak- másik összehajtja a- mellékasba szíjja a- göjét. Ismerősnek t- zelebb megyek. Ner- szememnek. Hírtele- szét az agyamban- areot? Ezt a vézna- Rámméz. Gondolko- gyok neki. Egyszer- zámronban, de az ör- dik az arcán. Végig- dolatát. Fél, hogy sz- seget. Hozzálépek. vagy nekem.

Igen-igen, feleli a- töréssel. Emlékszel e- harmadikba. Harma- emlékszem. Nem bír- kezét szorongatom g- sem fér ki a torkom- totta a kitörni akar- ványom, a tanárok- gamas diákja görny- látástól vakulásig e- ólomgözs poklában.
Az osztálytárs...

— Feszült a helyz- pan között. Párizsba- jet és Japán között- lanul feszült. Az ord- madják Japánt a tá- orosz érdekeket sértő- Több lap az éles tám- nezteseknek szánya, pések fognak követni.

— A népszövetség- jelentik: A népsz- megelőző katolikus é- első ízben hangzott e- népszövetségi him- zője Karl Alwin, a b- mestere.

— Ujabb lapokat t- országból. Berlinből- három ujabb külföld- tot tiltottak ki a bi- közöttük a párizsi I.F. Nie wieder Krieger e- Presset.

— A kolozsvári ren- Dionisené feljelentés- rendőrségen ismeretle- a Marosvásárhely—K- ton ellopott töle es- fallért. — Frúvirt Id- alatti lakos feljelent- tét csalásért. — Dr. é- lét feljelentette Szab- Jánosné csalásért.

HIREK

Osztálytárs

Nagyon régen nem láttam. Valami-kor, hat esztendővel ezelőtt, együttjártunk egy kolozsvári iskola harmadik gimnáziumába. Sovány, vézna gyerek volt. Az osztály mintatanulója. Nem volt olyan nap, amikor vizfolyásként nem tudta volna minden óra lelkéjét. Ha valamire nem emlékeztünk, hozzá fordultunk. Olyon volt mint egy iskolai kézikönyv. Mindent tudott, csak a kellő lapot kellett felütni. A tanárok szerették, jövőt jósoltak neki. Mi pedig becsültük.

Szegény is volt, árva is volt. De átvégődött minden akadályon. Csak északa ért rá tanulni, mert nappal dolgozott már akkor is.

Azóta hat esztendő telt el. En elkerültem egy másik város liceumába. Később, ha valamire emlékeztem kellett a régtanult anyagból, rá gondoltam. Ő biztosan tudná. Olyan mint ő nincs több.

A régi osztálytársak mind elmosódtak az emlékezetemben, csak ő élt világosan, tisztelettel övezetten, úgy ahogy régen mikor még osztálytársak voltunk.

Egy esztendeje, hogy ismét visszakerültem Kolozsvárra. A régi osztálytársak elfelejtettek. Néha az ocean úgy emlékszem, hogy ez vagy az hasonlít egy régi iskolatárs arcára.

Nagy ritkán eszembe jutott kis gimnázista korom bálványja. Érdeklődtem utána. Senki nem tudta hogy mi lett vele. Nemrég dolgom akadt egy napilap nyomdájában. Sötét barátságosan pincéhelyiség. Csak percek múlva szokta meg szemem a homályt. Közönsémet alk hallják a gépek zakatolásától. Sápadt nyomdászleányok nagy tábla fehér papirt raknak be egy gépbe. Egy másik összehajtja a papirt és sovány mellkasába szítja a nyomda fojtó levegőjét. Ismerősnek tetszik az arca. Közlebb megyek. Nem akarok hinni a szememnek. Hirtelen ezer are mosódik szét az agyamban. Hol láttam ezt az arcot? Ezt a vézna termetet?

Rámnéz. Gondolkodik. Ismerős vagyok neki. Egyszerre fölkiált és hozzámrohan, de az öröm hirtelen elfojdik az arcán. Végig néz. Látom a gondolatát. Fél, hogy szegyellem az ismeret seget. Hozzálépek. Szervusz, ismerős vagy nekem.

Igen-igen, feleli az előbbi boldog ki töréssel. Emlékszel együtt jártunk a harmadikba. Harmadikba? Igen már emlékszem. Nem bírok szólni, csak a kezét szorongatom görösesen. Egy hang sem fér ki a torkomon, úgy összeszorította a kitörni akaró sírás. Az én bálványom, a tanárok nagyreményű, szorgalmas diákja görnyedt háttal dolgozik látástól vakulásig egy sötét nyomda ólomgömbök poklában.

Az osztálytárs...

Halász Erzsébet.

Feszült a helyzet a Szovjet és Japán között. Párizsból jelentik: A Szovjet és Japán között a helyzet változatlanul feszült. Az orosz lapok élesen támadják Japánt a távolkeleti vasutaknál orosz érdekeket sértő magatartása miatt. Több lap az éles támadást utolsó figyelmeztetésnek szánja, amelyet komoly lépések fognak követni.

A népszövetségi himnusz. Genfből jelentik: A népszövetségi ülészakot megelőző katolikus és anglikán miséken első ízben hangzott el a katedrálisokban a népszövetségi himnusz, melynek szerzője Karl Alwin, a bécsi Staatsoper karmestere.

Ujabb lapokat tiltottak ki Németországból. Berlinből jelentik: Tizenhárom újabb külföldi lapot és folyóiratot tiltottak ki a birodalom területéről, köztük a párizsi L'Europe-ot, a zürichi Nie wieder Krieger és a bécsi Jüdische Presse.

A kolozsvári rendőrség hírei. Turcu Dioniséné feljelentést tett a kolozsvári rendőrségen ismeretlen tettes ellen, aki Marosvásárhely-Kolozsvár közötti vasúton ellopott tőle egy értékes opozoncallért. — Frúvirt Ida Str. Gelu 12. sz. utcai lakos feljelentette Kovács Lajosné csalásért. — Dr. Giurgiu Miclea ügyvéd feljelentette Szabó Péternét és Biró Jánosné csalásért.

Lindbergh a Szovjetnél. Párizsból jelentik: a Lindbergh-házaspár hosszabb időt fog tölteni szovjetterületen. Lindbergh már megkezdte az északoroszországi repülőjáratok kifejlesztésének tanulmányozását.

Igy csinálják az idegenforgalmat Olaszországban. Rómából jelentik: A 70 százalékos kedvezményű Rómába utazó nászutas párok vasuti jegyeik felmutatása ellenében az autobuszokon és a villamoson egész Róma területén ingyen utazhatnak.

Iskolás szerencsése a Lepage sorsjegy. Minden vásárló ingyen kapja. Kérjen ingyen betétkönyvet Lepage-tól.

Az olasz külkereskedelmi mérleg deficitje. Rómából jelentik: Az év első nyolc hónapjában az olasz külkereskedelmi mérleg deficitje az előző évhez viszonyítva 406 millió lírával esett vissza.

Ma nehezebben gyógyulnak az emberek, mint régen. Prágából jelentik: A betegségek központ statisztikája szerint az utolsó években a betegségek időtartama évről-évre emelkedő tendenciát mutat.

Ma, kedden a Royal Mozóban:

ANGELIKA NÖVER

a XX-ik század gigantikus filmalkotása.

Jón!

Jön!

VOLT EGYSZER EGY MUZSIKUS.

Zenés vigjáték világláger. A zenéje, szereplői és briliáns, szellemes meséje előre biztosítják a tökéletes sikert. Fősz.: Szőke Szakál, Verebes Ernő, Ralph A. Roberts, Maria Sörensen, Victor de Kowa Slágerait, köztük a világhírű „Es war ein Musicus.”-t Jean Moscopol bukaresti rádióénekes éneklj románul.

Három hónapi fogházat kapott egy határátlépő magyar csendőr. Magyar csendőrmester áll a kolozsvári hadbírótság előtt. Átszökött a határon és önként jelentkezett a határőrségnél, ahol rögtön letartóztatták és átadták a kolozsvári hadbírósnak. Az elnök kérdéseire elmondja, hogy Kalló Józsefnek hívják, 34 éves, Nyirbátorban szolgált mint őrmester. Főhadnagyával, Szabó Józseffel, már régóta rossz viszonyban volt. Szőke előtti napon történt, hogy Kovács Erzsébet ismerősével betért egy helybeli vendéglőbe, ahol meglehetősen nagy mennyiségű bort fogyasztott. Egy idő múlva Szabó főhadnagy is bement a vendéglőbe. Amint az őrmestert megpillantotta, az asztalhoz ment és kérdőre vonta, hogy miért nincs szolgálatban? Vitakozni kezdtek, majd hangos veszekedésre fajult a vita. A főhadnagy ráparancsolt Kallóra, hogy kövesse a lakására. Mikor négy szemközti voltak a főhadnagy kardot rántott és rá akart rontani az őrmesterre. Ekkor az őrmester előrántotta revolverét és a főhadnagra löött. Kéri az elnököt, hogy ne adják ki Magyarországnak, mert nagyon súlyos büntetés vár rá. A hadbírótság Kallót három hónapi elzárásra ítélte. Büntetésének kitöltése után valószínűleg engedély kap arra, hogy Romániában letelepedhessen a bácaui csángótelepen.

Kötelező a német családoknak a családfa összeállítás. Berlinből jelentik: Az összes német családoknak kötelezővé fogják tenni családfájuk összeállítását.

Ford még nem írta alá az autóiipari kódexet, de a munkások más eszerint dolgoznak. Newyorkból jelentik: A detroiti Ford-művek 50 ezer munkása mátl kezdődően a 32 órás munkahét alapulvételével fog dolgozni a hivatalos autóiipari kódex rendelkezéseinek megfelelően noha Ford a kódexet még mindig nem írta alá.

Kánya magyar külügyminiszter elutazott Genfbe. Budapestről jelentik: Kánya Kálmán magyar külügyminiszter kíséretével délbén elutazott Genfbe.

Hatvanéves korukban mennek nyugdíjra a francia hivatalnokok. Párizsból jelentik: A francia kormány a köztisztviselők aktív szolgálatának végét a hatvanéves életévben állapította meg.

Francia katonai szakértők mennek Oroszországba. Párizsból jelentik: Az Excelsior értesülései szerint közelebről francia katonai szakértők fognak kiutazni Oroszországban.

Szönyeg és párna tisztítótát áthelyezem Cal. Reg. Ferdinand 97 alá.

Egerek pusztítják a németországi termést. Berlinből jelentik: Sziléziában az elszaporodott egerek elleni harcra — a gazdák igényeinek miatt — az önkéntes munkaszolgálat szervezeteit használják fel. Az irtás munkálatait annál nagyobb fontossággal bírnak, mert megállapítást nyert, hogy az egerek már eddig is elpusztították a termés nagy részét.

Erdélyi Zsidó Diákszegélyző felhívása. Az Erdélyi Zsidó Diákszegélyző központi vezetősége felhívja azokat a kérelmező diákokat, akik benyújtott kéresekhez nem csatolták a „Foia de avere si Venitur”-t, vagy e helyett szegénységi bizonyítványt (certificat de pauperitate) csatolták, hogy e hiányokat 10 napon belül, de legkésőbb 1933 október 5-ig pótolják. Ugyancsak eddig az időpontig nyújtsák be a helyiesoport utólagos véleményezését mindazok a diákok, akik kéréseiket a helyiesoport megkerülésével, annak véleményezése nélkül egyenesen a központi vezetőséghez nyújtották be. Azt a kérést, amelynek hiányai a fenti időpontig nem lesznek pótolva, a központi vezetőség letárgyalás nélkül visszautasítja.

Szilágysági hírek. Szilágysági tudósítók jelentik: Naprad községben a napokban éjjel egy farkas megtámadta a cséplőgép mellett dolgozó négy munkást és össze vissza marta őket. Nagynehezen agyonütötték és a fejét levágták, mellyel együtt beszállították a négy embert a kolozsvári Pasteur intézetbe. — Kód községben tegnap éjjel kigyulladt Lingurar Ivan háza és teljesen porrá égett. A kár meghaladja az 50 ezer lejt. — Ugyancsak Kód községben cséplés közben Kozma Gheorge napszámos a cséplőgép dobjába esett, amely jobblátát összeroncsolta. Su lyos sérüléssel kórházba szállították. — Ino községben egy cigánykaraván hamis 20 és 100 lejeseket gyártott, a csendőrség elfogta a tetteseket, kihallgatásuk után letartóztatták őket.

RÁDIÓ MŰSOR

A st. pölten-kerületi Hain, Raggelsdorf és Mamau községek diszpolgárrá választották Habsburg Ottót. A tegnap lefolyt legitimista manifesztáción Hohenberg Miksa herceg jelent meg Habsburg Ottó képviselőtében s felolvasta a diszpolgárrá választott Ottó köszönőleveleit, amelyeket a községekhez intézett. A köszönőlevelekben belpolitikai vonatkozású kitételek is vannak. Ottó a többek között élesen állást foglal a nemzeti szocializmussal szemben és súlyos kritikával illeti demagóg ígéreiteit. Hohenberg herceg az ünnepégek végén átadta a községtanácsok képviselőinek Ottó dedikált fényképeit, amelyeket a községtanácsi termekben helyeznek el.

Londonban kiállítás nyílt meg, amelynek keretében bemutatják a régi angol uralkodók poharait és serlegeit. Egy-egy király régen legalább annyit költött ötvösművészeti alkotásokra, mint könyvekre, képekre, szobrokra együttvéve.

Moszkvai jelentés szerint az URSS orosz sztratoszféra léggömb startját a tartósan rossz időjárás miatt el kellett halasztani.

A newyorki pénzintézetek összes adósága a Reconstruction Finance Corp-nál 678,5 millió dollárt tesz ki. Ennek 18 százaléka esik a még bezárt bankokra. A washingtoni kormány sürgeti a még zárva levő bankok szanálását, vagy ha ez nem volna lehetséges, a gyors felszámolást a Reconstruction Finance most újból kibővítette a hitelkereteket.

Ludmila Pitoeffel a női főszerepben a napokban fogják bemutatni a párizsi Vieux Colombier-színházban Schnitzler Liebelejét.

Herriot beteg. Lyonból jelentik: Herriot volt francia miniszterelnök 39 fokos lázzal ágyban fekvő beteg. Legalább egy hétig nem hagyhatja el az ágyát.

Dr. Lányi György főrabbi ur előadása a Salom Klubban. Dr. Lányi György főrabbi ur csütörtökön, folyó hó 28-án esti 9 órai kezdettel a Salom Klubban (Szentlélek uca 6 szám) előadást tart „Tudomány, hit, igazság” címen. Vendégeket ezen az igen érdekesnek ígérkező előadáson szívesen lát a Klub vezetősége.

A csernovici héber övonóképzőben a napokban veszi kezdetét az új tanév. A héber övonóképző, mely egyike a legjobb tanerőkkel rendelkező intézeteknek, két éves kurzusokat tart. Az első éves kurzus kezdők számára van és héber írás és olvasás szükséges a felvételhez, míg a második kurzushoz, héber írás és olvasás kívül, szükséges a zsidó történelem ismerete, Dubnov, vagy Graeth héber irodalomtörténet és héber nyelv. Az övonóképzőre többen kérték felvételüket Erdélyből is. A felvételi és információkért leveleket a következő címre kell küldeni. Szafah Ivrijah, Gronich K. szekretar, Csernovic.

Elfogták a bukaresti angol lelkész tolvajait. Thododi Adele Bukarestben élő angol lelkész feljelentést tett a kolozsvári rendőrségen, hogy a kolozsvári állomáson ismeretlen tettesek tárcáját ellopták, melyben négyezer lejt, öt egyfontos és tíz félfontos bankjegy volt. A rendőrség behatóan nyomozott a tettesek kézrekerítésére, mely eredménnyel járt. Elfogták Macsai István és Bálint Árpád rovtomtultu egyéneket, akik eleinte tagadták, hogy közül van a lopáshoz. A szombatról vasárnapra virradó éjszaka Clonta rendőrszektör és Draghiciu rendőrigazgató vezetésével razzia tartottak. Sikerült lefogni Erős József jólismert zsebmetszőt, aki a vallás során beismerte, hogy Macsai István és Bálinttal együtt követték el a zsebmetszést. A lopott pénzt elrejtették a Petőfi uccai temetőben, melyet a kiküldött rendőrségi emberek meg is találtak. A három zsebmetszőt átadták a kolozsvári ügyészségnek.

Soha ilyen olcsó könyvvásárt. 75 százalékos árlésállítással Jaroslav Hasek: Infanteriszt Svejk című három kötetes könyve. A három kötet ára összesen csak 90 lejt. Glaeser: 902-esek, ára 30 lejt. Az Uj Kelet könyvtárában az összeg és 10 lejt portóköltség előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel.

Böhm Bandi

Parcul Oteteleseanu

Strada Matei Milo

az erdélyiek kedvenc szórakozó és étkező helye Bukarestben

A Nemzeti Színház és Telefónpalota mellett

UJ KELET Legújabb hírek

Hitler még kisebbségi jogokat sem akar adni a németországi zsidóknak

Nansen-szerű utlevelet kér a holland kormány a Népszövetségtől a németországi zsidó menekültek számára

Genf, szeptember 25. Népszövetségi körök értesülése szerint a hollandiai kormány a népszövetségi tanács külsőben álló ülészaka alkalmával napirendre kívánja tűzni a németországi zsidó menekültek kérdését és a csehszlovák kormányral együtt javasolni fogja, hogy a Nansen-utlevelet mintájára teremtsenek a németországi menekültek számára is egy utlevélformát. A kérdést a szociális problémákkal foglalkozó bizottság fogja letárgyalni és előkészíteni. Hollandia népszövetségi delegációjában két zsidó is helyet foglal: dr. I. Limburg kormánytanácsos és dr. E. Moresko egyetemi tanár.

Genfi politikai körökben komoly formában beszélnek arról, hogy a békeszerződésnek azon passzusát, amely a kisebbségi jogok tisztelgésére tartására kötelez, az összes államokra kiterjesztik. Ez az intézkedés a németországi zsidó-üldözésekkel állna kapcsolatban, mert Genfben úgy találják, hogy ez az egyetlen nemzetközi jog szempontjából lehetséges formája a németországi zsidóság jogai megvédésének. A kérdés annyira előrehaladt stádiumba jutott már, hogy Hitler személyes lapja, a Völkischer Beobachter szükségesnek látta állást foglalni vele szemben. A Völkischer Beobachter a következőket írja:

Mit ír Hitler hivatalos lapja

Genfben arról beszélnek, hogy Németországot a zsidókérdésben nemzetközi ellenőrzés alá vessék, minthogy a nemzeti kisebbségek védelmét, amely eddig csak néhány ujonnan keletkezett állam számára volt kötelező, maga a Népszövetség ellenőrzi. Meg lehetünk győződve arról, hogy ha a zsidók nemzeti kisebbségnek fogják deklarálni magukat, a Népszövetség azonnal melegen érdeklődni fog a kisebbségi kérdés iránt, míg ugyanez a Népszövetség a német kisebbségek kérdésében egyáltalán nem erőltette meg magát. Anélkül, hogy sürgősnek tartanók ezzel a kérdéssel foglalkozni, mégis szórakoztatónak látszik talán megvitatni az előfeltételeit annak, hogy a zsidókat nemzeti kisebbség gyanánt ismerjük el. Az egyik legfontosabb ismertető jele egy kisebbségnek: saját nyelve. A németországi zsidók a héber nyelvet fogják a jövőben anyanyelvüként használni? Ebben az esetben külön nemzeti kulturájuknak is létezni kellene. Már pedig eddig a cionisták kivételével, a németországi zsidók ismételt hangszólyozták, hogy ők kulturálisan a legkevésbé sem különböznek a németektől. Ebben az esetben a zsidók mint nemzeti kisebbség véglegesen optálnok kellene az ő külön nemzetiségükre, mert megengedhetetlen az, hogy a zsidók a többségi és kisebbségi név fogalma között ide-oda ugráljanak, ha a kisebbségi jogvédelmet kérik maguknak. Eddig ugyanis a zsidóknak előszeretettel gyakorolt fogásuk volt az, hogy szükség szerint németeknek vagy zsidóknak vallják magukat, kikeresz-

A modern kézimunka

legértékesebb dísz minden lakásnak!!!
A legújabb külföldi modellek szerint készített kézimunkák, képek meglepő olcsó áron kaphatók

FISCH BÖSKE
Kézimunkaszalonjában
Cluj, Str. Baritju (Malom u.)
16. szám.

telkedjenek s aztán ismét visszatérjenek a zsidósághoz, egyszóval a nyilvánosságot lehetőleg félrevezetni, külső és belső beállítottságukat illetően.

A zsidó nem kaphat kisebbségi jogvédelmet

Ha a zsidók egy nemzeti kisebbséghez tartozóknak jelentik ki magukat, úgy egy csapásra megszűnnek a német népközösséghez való tartozással kapcsolatos büneik, igényeik. Am a zsidók ezeket az igényeket annyira értékelik, hogy még a mai viszonyok között is ragaszkodnak hozzájuk. Jellemző, hogy zsidó részről egyáltalán nem is kérték a kisebbségi jogvédelem rájuk való kiterjesztését. A zsidó népek nemzeti kisebbségi létre való igényei talán azon is meghiusulnának, hogy a zsidó népiség határai nincsenek pontosan megvonva és így nehezen volna megállapítható, hogy mely kul-

turális különvalósággal szorulnak védelemre. Vagy talán üzleti érdekeiket kell megvédeni, amelyekkel súlyosan ártanak a többségi népeknek? Zsidó írásjaikat egész beállítottságuk mértékének fogják tekinteni és ezzel egy olyan erkölcsöt elismerni, amellyel a nyugati népek élesen szembeállnak? Az európai kisebbségi népek a nekik nyújtott védelem lojális keresztülvitele mellett a többségi nép törvényei szerint is nyugodtan fejlődhetnek; a zsidó kisebbség azonban egy népi (völkisch) törvényhozás mellett nem tud fejlődni. A zsidók vagy megtalálják előnyeiket környezetükben vagy pedig a közérdekű törvények megsértésében keresik meg azt.

A kisebbségi jogvédelem szempontjából tehát csak azon népek jöhetnek számításba, amelyek úgy a maguk népiségét, mint az állam törvényeit becsületesen elismerik.

A romániai szociáldemokraták a német áruk bojkottálását határozták el

Bucuresti-Bukarest, szeptember 25. Az Uj Kelet tud. Vasárnap folytatott a fővárosban a szociáldemokrata párt ifjúsági tagozatának országos kongresszusát, amelyen többek között felszóltak Radaceanu és Rozvanov képviselők, valamint Borsukof, a szociálistá ifuság internacionáléjának delegátu-

sa. A kongresszus elhatározta a legelősebb harc beindítását a fasiszmus ellen és az összes német áruk bojkottálását. Ez a határozat különösképpen komoly jelentőséggel bír Resicán, Temesváron, Kolozsváron, Brassóban, Galaiban, ahol a szociáldemokraták erős szervezettel bírnak.

Internáló tábort állítanak fel Ausztriában

Fey alkancellár szenzációs bejelentése egy Heimwehrgyűlésen

Bécs, szeptember 25. Fey alkancellár egyik alsóausztriai Heimwehrgyűlésen azt hangoztatta, hogy alkancellári minőségében is módjában van nyomást gyakorolni a végrehajtott hatalomra. A jövőben is teljes figyelmet szentel a közbiztonság ügyének. Ennek dokumentálására bejelentette, hogy a kormány az ő intervenciójára a hétfői napon sürgőrendelést léptet életbe, mely szerint azokat a személyeket, akik ellen alapos gyanu áll fenn, hogy közbizton-

ságot veszélyeztető, vagy államellenes bűncselekményt készítenek elő, vagy ilyen cselekmények mellett agitációt fejtenek ki, egy bizonyos területen össz pontosítják.

A Sunday Times Ausztria ügyével foglalkozó cikkében azt fejtegeti, hogy ha Dollfussnak sikerül szilárd alapokra helyezni Ausztriát, a legnagyobb európai államférfiak sorába fog számítani. A lap reméli, hogy most már meglesznek az előfeltételei hozzá.

Megnyilt a Népszövetség ülészaka

Feltűnő tanácskozás Goebbels és Sir John Simon között

Genf, szeptember 25. Ma délelőtt megnyílt Genfben a Népszövetség ülészaka. A megnyitó beszédet Mohvinkel norvég delegátus tartotta, aki a szokás tól eltérőleg politikai nyilatkozatokat tett az elnöki székéből. Mohvinkel sajnálattal állapította meg, hogy politikai ellentétek akadályozták meg Európa és a világ gazdasági együttműködését. Rá mutatott ezután a számos nemzetközi konferencia kudarcára és felvetette a kérdést, hogy a leszerelési konferencia vajon használ-e a Népszövetség presztízsének, vagy inkább árt-e. Végül

együttműködésre hívta a nemzeteket és a politikai ellentétek félretételére.

Molta svájci delegátus a Népszövetség halottairól emlékezett meg, közölte, hogy Gróf Apponyi Albertől, Délafrika delegátusától, Wauhart 53 szavazat közölte 33-al a következő ülésszak elnöksévé választották meg.

Feltűnést keltett, hogy a szünetben Naurath bemutatta Göbbelst sir John Simonnak Anglia külügyminiszterének, aki azután Göbbelssel tanácskozásra vonult vissza.

Herriotnak 40 fokos láza van

Párizs, szeptember 25. Herriot volt francia miniszterelnök láza 40 fokig emelkedett. Vese-fájalmak léptek fel, amelyek miatt esetleg hetekig az ágyban kell őriznie.

Hivatalosan is az infláció utjára lépett az amerikai kormány

Newyork, szeptember 25. Roosevelt elnök tegnap Washingtonba érkekezetre hívta össze az amerikai jegybankok reprezentánsait, továbbá a gazdasági miniszteriumok államtitkárait s tárgyalta velük az amerikai pénzügypolitikai helyzetéről.

Hivatalos kommunikét Washingtonban nem tettek közzé, de a newyorki lapok úgy tudják, hogy az amerikai pénzügyi politika most már hivatalosan is az infláció terére lép.

A szankciók kérdése a legnagyobb akadálya a leszerelés nyelb-ütésének

Genf, szeptember 25. A Journal de Geneve szerint a franciák hozzájárulását adták ahhoz, hogy a leszerelési egyezményt kidolgozzák annak ellenére, hogy rendelkezései csak a próbaidő letelte után fognak életbe lépni. A hatalmak között még vita tárgyát képezi többek között a szankciók kérdése, miután az Egyesült Államok és Anglia nem hajlandók arra, hogy szankciókban résztvegyenek, ha az ellenőrző bizottság meg is állapítaná Németország fegyverkezését.

Byrd admirális expedíciót vezet a Déli Sarkra

Newyork, szeptember 25. Boston kikötőjéből ma reggel elindult Byrd admirális hetvenhatos délsarki expedíciója. Byrd hajója indulása előtt a sajtó képviselőinek kijelentette, hogy expedícióját két évre tervezi. Térképezni fognak a délsarki szárazföldön, amely a jégmezők fokozatos eltűnése folytán egyre több terület hódít el a tengertől. Körülbelül fél millió négyzetméter terület hozzáférhetővé vált és ezen a területen talajkutatásokat fognak végezni, térképezni fognak és lefoglalják a területet az Egyesült Államok kormány nevében. Az expedíció bázisa Little-Amerikában lesz, amelyet Byrd első délsarki útján létesített. Az expedíció két repülőgépet és autogiroszkopot visz magával. Byrd nem tartja túl távolinak azt az időt, amikor rendszeres légijáratot lehet létesíteni Afrika déli partjától a déli sarkvidéki szárazföldön át Ausztráliáig.

Népszerű olcsó könyvek: tíz kötet ára csak 80 lej. Langenscheidt: Szegény kis árva, Langenscheidt: Ut a férjtől a férjig, Langenscheidt: A szöke Loni, Langenscheidt: Szeretlek, Langenscheidt: Gróf Cohn, D'Aurevilly: A karmazsin függöny, Lehne: A szerelem hatalma, Lehne: Tavasz álom, Lehne: Egy sebzett szív, Geo Archibald Ferguson: Kétféle asszony. Szállítja az Uj Kelet könyvszolgáltatója az összeg és portaköltség előzetes beklüldése mellett vagy utánvétel.

Szederkényi Anna: Felszabadultam, a feltűnő írónő a ma asszonyának és a 20-30-éves korunknak legizgalmasabb problémáit tárgyalja regényében. Ár csak 82 lej. Kapható az Uj Kelet könyvszolgáltatójánál.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj-Kolozsvár Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. Telefon: 9-77.

Taxa postală plătită în num. No. 224.713-929.

da Baron L. Pop Telefon: 9-77. Havonta 118, negyven évre 600, egész év földre: Havonta félre 6, egész év detések díjazás KELET az erd zsidóság egyetlen keink utánnom rás megjelöléséve

Melyik az ig

Három parasztp egészen nemes, d ságtalan versengés Dr. Lupu azt a elsöbbség. Iunian azt mon elöször. Mihailache váltig az igazi exponens nak.

Valamikor nemo tagjai, de intim Most programlo mást mert a sors egyikük ugyanaz utazik.

Mig pártban közöttük ciák.

Amió program Amig tük, me Amió mindeg A lá saiban Mert cia a szék s van m Ez a devaloi Trag rásztré rére é

Dollf Bad hat D volt. Bad tos, d nos s tettek Az Starh Ne és a gödö vasla egy unku ennek semmi jele tetett személynek egyéni haszna.

Valami diplomácia ben például a dis Genfben idözo Do Hogy Dollfuss, ak lása van különböz lökkel, megmutath nagy fiu, ilyen ne én otthon. Hogy a mat adjon arra, fiaknak gratulálni és az udvarias frá hasznos tárgyalás hol.

Sok ilyen dip mit tudják ezt B

Bad Gasteinban mester és lead egy lyan és szemüveg va, hogy Bad Gas megy mindenkine okuk nincs Dollfu szavazni.

Es a városka ta hogy Dolfusnak lett volna szükség olyan komolyan, n lenne szó, hogy n leszavazta az indi Mire Dollfuss a rosi tanácsot. Pedig ennél éd ribb embereket m sem termel mindé ugy gondolták, a